

Στοχασμοί για τη Ζωή του Πνεύματος

Ινστιτούτο Ρουχί

Βιβλίο 1

Στοχασμοί για τη Ζωή του Πνεύματος

Ινστιτούτο Ρουχί

Τα βιβλία της σειράς:

Παρακάτω είναι οι σημερινοί τίτλοι στη σειρά που έχει σχεδιαστεί από το Ινστιτούτο Ρούχι. Τα βιβλία προτίθενται να χρησιμοποιηθούν ως η κύρια ακολουθία των μαθημάτων σε μια συστηματική προσπάθεια ενίσχυσης της ικανότητας των νέων και των ενηλίκων να υπηρετούν τις κοινότητές τους. Το Ινστιτούτο Ρούχι αναπτύσσει επίσης μια σειρά από μαθήματα που βγαίνουν από το τρίτο βιβλίο στη σειρά για την εκπαίδευση των δασκάλων των μαχαί μαθημάτων, καθώς κι ένα άλλο σετ από το Βιβλίο 5 για την προαγωγή Εμφυχωτών για ομάδες εφήβων. Και αυτά επίσης υποδηλώνονται στην παρακάτω λίστα. Πρέπει να σημειωθεί ότι η λίστα μπορεί να υποστεί αλλαγή καθώς προχωρά η εμπειρία και επιπρόσθετοι τίτλοι θα προστίθενται καθώς ο αριθμός των στοιχείων της ύλης που είναι σε εξέλιξη φτάνει στο σημείο όπου μπορούν να γίνουν ευρέως διαθέσιμα.

Βιβλίο 1 *Στοχασμοί για τη Ζωή του Πνεύματος*

Βιβλίο 2 *Έγερση για υπηρεσία*

Βιβλίο 3 *Διδασκαλία Τάξεων Παιδιών, Επίπεδο 1*

Διδασκαλία Τάξεων Παιδιών, Επίπεδο 2 (παράρτημα)

Διδασκαλία Τάξεων Παιδιών, Επίπεδο 3 (παράρτημα)

Διδασκαλία Τάξεων Παιδιών, Επίπεδο 4 (παράρτημα)

Βιβλίο 4 *Οι Δίδυμες Φανερώσεις*

Βιβλίο 5 *Απελευθερώνοντας τις Δυνάμεις των Εφήβων*

Αρχική Παρόρμηση: Το πρώτο παράστημα του Βιβλίου 5

Διευρυνόμενος Κύκλος: Δεύτερο Παράρτημα του Βιβλίου 5

Βιβλίο 6 *Διδασκαλία της Υπόθεσης*

Βιβλίο 7 *Βαδίζοντας μαζί σ' ένα Μονοπάτι Υπηρεσίας*

Βιβλίο 8 *Η Συνθήκη του Μπαχαλλά*

Βιβλίο 9 *Απόκτηση μιας Ιστορικής Προοπτικής*

Βιβλίο 10 *Χτίζοντας Παλλόμενες Κοινότητες*

Βιβλίο 11 *Υλικά Μέσα*

Βιβλίο 12 (υπό έκδοση)

Βιβλίο 13 *Ενασχόληση με την Κοινωνική Δράση*

Βιβλίο 14 (υπό έκδοση)

Copyright © 2009, 2020 by the Ruhi Foundation, Colombia
All rights reserved. Edition 4.1.1.PE published in August 2020
Printed in Greece

Originally published in Spanish as *Reflexiones sobre la vida del espíritu*
Copyright © 1987, 1995, 2008, 2020 by the Ruhi Foundation, Colombia
ISBN 978-958-59880-3-3

Permission for a limited printing of this book in Greek has been granted to Training Institute of Greece by the Ruhi Institute.

Ruhi Institute
Cali, Colombia
Email: instituto@ruhi.org
Website: www.ruhi.org

Περιεχόμενα

Μερικές σκέψεις για τον Επιμελητή	5
Κατανόηση των Μπαχάι Γραφών	11
Προσευχή	25
Ζωή και θάνατος	40

Μερικές σκέψεις για τον Επιμελητή

Ο αριθμός των περιοχών στις οποίες το *Στοχασμοί για τη Ζωή του Πνεύματος*, το πρώτο βιβλίο της κύριας ακολουθίας των μαθημάτων που προσφέρεται από το Ινστιτούτο Ρουχί, μελετάται σε ολόκληρο τον κόσμο αυξάνεται εδώ και χρόνια. Στην τεράστια πλειονότητα των περιπτώσεων, το υλικό διαβάζεται και συζητιέται από μια ομάδα φίλων, οι οποίοι μπορεί να απαρτίζουν έναν κύκλο μελέτης που συναντιέται τακτικά, μπορεί να συνέρχονται σε μια εκστρατεία που οργανώνεται για εντατική μελέτη, ή μπορεί να συγκεντρώνονται σε ένα καμπ στη διάρκεια των σχολικών διακοπών. Οποιαδήποτε κι αν είναι η περίπτωση, ένα μέλος της ομάδας λειτουργεί ως επιμελητής. Η σχέση μεταξύ του επιμελητή και των άλλων συμμετεχόντων δεν είναι αυτή του δασκάλου και μαθητών. Όλοι συμμετέχουν συνειδητά σε μια διαδικασία στην οποία ο καθένας επιδιώκει να μάθει. Αλλά ούτε είναι ο επιμελητής ένας αποδεδειγμένος και παθητικός συντονιστής της συζήτησης. Έχοντας ολοκληρώσει έναν επαρκή αριθμό μαθημάτων της ακολουθίας κι έχοντας αναλάβει τις πράξεις υπηρεσίας που αυτά ενθαρρύνουν, είναι ικανός/ή να βοηθήσει κάθε μέλος της ομάδας στην επίτευξη του σκοπού του υλικού που μελετάται. Εκείνοι που λειτουργούν ως επιμελητές του Βιβλίου 1 πιθανόν να τους φανεί χρήσιμο να κάνουν κάθε τόσο μια ανασκόπηση των ιδεών που παρουσιάζονται σε αυτή την εισαγωγή.

Οι συμμετέχοντες παγκοσμίως εισέρχονται σε αυτό το πρώτο μάθημα της σειράς του Ινστιτούτου προερχόμενοι από ποικίλες καταβολές. Μερικοί είναι ήδη μέλη της Μπαχάι κοινότητας που ευελπιστούν να ενισχύσουν την ικανότητά τους να υπηρετούν την Υπόθεση που έχουν ενστερνιστεί. Άλλοι βλέπουν τη σειρά μαθημάτων σαν την αρχή της έρευνάς τους για την Μπαχάι Πίστη ως θρησκεία. Άλλοι πάλι προσελκύονται από τα Μπαχάι ιδεώδη κι επιθυμούν να εξοικειωθούν με τους στόχους και τις προσπάθειες της κοινότητας. Και υπάρχει κι ένας αυξανόμενος αριθμός νεαρών ατόμων ιδιαίτερα, που θέλοντας να αναπτύξουν την ικανότητά τους να υπηρετούν την κοινωνία, συχνά μέσα από το ένα ή το άλλο πρόγραμμα που προάγεται από την Μπαχάι κοινότητα, παρακολουθούν το μάθημα σαν ένα πρώτο βήμα.

Εξ' αρχής θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο σε κάθε συμμετέχοντα ότι τα μαθήματα του Ινστιτούτου Ρουχί χαράσσουν ένα μονοπάτι υπηρεσίας προς την ανθρωπότητα πάνω στο οποίο ο καθένας από μας βαδίζει με τον δικό του ρυθμό, βοηθώντας και βοηθούμενος από άλλους. Το βάδισμα αυτού του μονοπατιού υποδηλώνει την επιδίωξη ενός διπλού ηθικού σκοπού: να φροντίσει κανείς τη δική του πνευματική και διανοητική ανάπτυξη και να συμβάλει στη μεταμόρφωση της κοινωνίας. Η πρόοδος στο μονοπάτι επιβάλλει την ανάπτυξη ενός αριθμού ικανοτήτων που απαιτούν κατανόηση και γνώσεις, πνευματικές ιδιότητες και αξιέπαινες στάσεις, καθώς και ένα πλήθος δυνατοτήτων και δεξιοτήτων. Οι πηγές γνώσεων από τις οποίες αντλούν τα βιβλία του Ινστιτούτου είναι, από τη μία οι διδασκαλίες της Μπαχάι Πίστης και, από την άλλη, οι συσσωρευμένες εμπειρίες της παγκόσμιας Μπαχάι κοινότητας στην προώθηση του υλικού και του πνευματικού πολιτισμού. Το όραμα του Μπαχάι για το άτομο που μπορούμε να γίνουμε και του πολιτισμού που μπορούμε να χτίσουμε

είναι αυτό που εμπνέει το Ινστιτούτο. Υποτίθεται ότι όλοι οι συμμετέχοντες, ανεξάρτητα από τις καταβολές τους, είναι ανοιχτοί στο να αγκαλιάσουν αυτό το όραμα, το οποίο είναι σαφές σε κάθε ενότητα κάθε βιβλίου.

Σε έναν κόσμο όπου οι πεποιθήσεις και οι ιδεολογίες διατίθενται να χρησιμοποιήσουν οποιαδήποτε πιθανά μέσα για να κερδίσουν υποστηρικτές, κάποιος που δε γνωρίζει την Πίστη μπορεί να έχει ειλικρινή ερωτήματα σχετικά με τις προθέσεις του Ινστιτούτου Ρούχι, και πιο συγκεκριμένα, «Μήπως μου ζητείται ν' αλλάξω τη θρησκεία μου;» ή «μήπως μου ζητείται να ασπαστώ άλλη θρησκεία;» Τέτοιου είδους ερωτήματα προσφέρουν στον επιμελητή μια ευκαιρία να εξηγήσει τον σκοπό της ακολουθίας των μαθημάτων όπως περιγράφεται παραπάνω. Ενώ είναι φυσικό οι Μπαχάι ν' ανυπομονούν να δουν τους φίλους τους να εισέρχονται στην κοινότητα, οι ίδιες οι διδασκαλίες τους τους απαγορεύουν, μπορεί να θέλει να προσθέσει ο επιμελητής, να ασχοληθούν με τον προσηλυτισμό. Το να βαδίζει κανείς στο μονοπάτι της υπηρεσίας που του ανοίγεται από τα μαθήματα του Ινστιτούτου απαιτεί μια όλο και βαθύτερη κατανόηση των διδασκαλιών του Μπαχαολλά, την οποία πασχίζει να προβάλλει με σαφήνεια το υλικό. Η αποδοχή και η πίστη είναι ζητήματα που πρέπει να τα στοχαστεί το κάθε άτομο ελεύθερα και χωρίς πίεση.

Δεν είναι απρόσμενο, λοιπόν, που με το θέμα της κατανόησης, που είναι τόσο κεντρικό σε όλα τα βιβλία της ακολουθίας, ξεκινάει και αυτό το πρώτο βιβλίο. Το να διαβάσει κανείς από τις Άγιες Γραφές δεν είναι το ίδιο με το να διαβάζει ένας άνθρωπος τις χιλιάδες σελίδες που βλέπει στη διάρκεια μιας ζωής, και η ενότητα «Κατανόηση των Μπαχάι Γραφών», επιδιώκει να αναπτύξει τη συνήθεια της ανάγνωσης κειμένων από τις Ιερές Γραφές καθημερινά και τον διαλογισμό των εννοιών τους, μια συνήθεια που θα βοηθήσει σημαντικά τους συμμετέχοντες καθώς ξεκινούν το μονοπάτι της υπηρεσίας. Προκειμένου να τους καθοδηγήσει ο επιμελητής στη μελέτη τους, πρέπει να σκεφτεί πολύ το θέμα της κατανόησης.

Οι Μπαχάι Γραφές περιέχουν βαθυστόχαστες πνευματικές αλήθειες, και ακόμη κι αν πασχίζουμε να ενισχύσουμε την κατανόησή μας ως προς την άπειρη σημασία τους, ξέρουμε ότι ποτέ δεν θα μπορέσουμε να φτάσουμε σε ένα απόλυτο τέλος. Γενικώς αποκτούμε μια βασική κατανόηση της άμεσης έννοιας ενός κειμένου όταν το διαβάζουμε για πρώτη φορά, και το Μέρος 1 της ενότητας το παίρνει αυτό σαν ένα σημείο έναρξης. Συνεπώς, αφού αναγνωστεί το απόσπασμα, «Η βελτίωση του κόσμου μπορεί να επιτευχθεί μέσω αγνών και καλών πράξεων, μέσω αξιέπαινης και αρμόζουσας συμπεριφοράς», οι συμμετέχοντες ερωτούνται απλά, «Πώς μπορεί να επιτευχθεί η βελτίωση του κόσμου;» Εκ πρώτης όψεως, οι πιο πολλές ερωτήσεις κι ασκήσεις αυτού του είδους φαίνονται απλοϊκές. Αλλά έτη εμπειρίας φαίνεται να δικαιώνουν την απόφαση του Ινστιτούτου να ξεκινάει με αυτό τον τρόπο. Όλοι μας χρειαζόμαστε να μας γίνεται υπενθύμιση ότι, στη βιασύνη να βρει ο νους τις στρώσεις αλήθειας σε ένα κείμενο, δε θα πρέπει να παραβλέπει την προφανή του έννοια. Η προσοχή σε αυτό το πρώτο επίπεδο κατανόησης αποδεικνύεται επίσης ζωτική για την ομαδική συζήτηση• ενισχύει την ενότητα σκέψης που επιτυγχάνεται αμέσως όταν επιτρέπεται στις προσωπικές γνώμες να φωτίζονται από τη Θεία σοφία.

Είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε εδώ ότι η κατανόηση του νοήματος των περισσοτέρων κειμένων δεν ωφελείται μόνο από μια μακρά συζήτηση μεμονωμένων λέξεων εκτός των συμφραζομένων. Παρόλα αυτά, μπορεί να χρειαστεί, σε κάποια περίπτωση, να ψάξει μια ομάδα μια λέξη στο λεξικό. Ωστόσο, εκείνο που μπορεί να είναι πιο καρποφόρο, είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες να συμπεραίνουν τα νοήματα των λέξεων από ολόκληρες προτάσεις και παραγράφους.

Για να μπορέσει η κατανόηση να επεκταθεί πέρα από τη σφαίρα του άμεσου νοήματος, παραδείγματα που δείχνουν πώς ιδέες μπορούν να βρουν χειροπιαστές εκφράσεις, μπορεί να είναι χρήσιμα. Αυτό που απαιτείται σε αυτή την περίπτωση είναι ευθείς ασκήσεις. Στο Μέρος 2, για παράδειγμα, ζητείται από τους συμμετέχοντες να κρίνουν, με βάση ένα κείμενο που έχουν μόλις διαβάσει, αν ορισμένα χαρακτηριστικά είναι αξιόπαινα. Σε μια παρόμοια άσκηση στο Μέρος 4, προτρέπονται να αναφέρουν πέντε αρετές και μετά να αποφασίσουν αν είναι δυνατόν να αποκτήσουν οποιαδήποτε από αυτές αν λείπει η φιλαλήθεια—η οποία περιγράφεται στις Γραφές ως «βάση όλων των ανθρώπινων αρετών».

Για την επίτευξη του σκοπού της, η ενότητα απαιτεί μια περαιτέρω αύξηση στην κατανόηση προκαλώντας τους συμμετέχοντες να σκεφτούν μερικές από τις συνέπειες που έχουν τα κείμενα που παρουσιάζονται. Στο Μέρος 2, καλούνται να κρίνουν αν η δήλωση «Υπάρχουν τόσοι λίγοι καλοί άνθρωποι στον κόσμο που οι πράξεις τους δεν έχουν καμιά επίδραση» είναι αλήθεια. Εδώ η πρόθεση δεν είναι να εκμαιευθεί η γνώμη απλώς και μόνο. Ο επιμελητής πρέπει να κάνει μια παύση και να αναζητήσει τη λογική των απαντήσεων των συμμετεχόντων. Το ότι η δήλωση πρέπει να είναι αναγκαστικά λανθασμένη επειδή αντικρούει το πρώτο απόσπασμα του προηγούμενου Μέρους είναι το συμπέρασμα στο οποίο πρέπει να φτάσει η ομάδα. Το ερώτημα αν οι μπαχάι μπορούν να εξομολογούνται σε άλλους για τις αμαρτίες τους είναι επίσης ένα παράδειγμα μιας τέτοιου είδους άσκησης. Αναφέρεται στην απαγόρευση της εξομολόγησης που υπάρχει στις διδασκαλίες σαν ένα μέσον συγχώρησης της αμαρτίας, που, ενώ δεν αναφέρεται ρητά σε κανένα από τα κείμενα που έχουν μελετηθεί, μπορεί να βγει σαν συμπέρασμα διερευνώντας το νόημα του στίχου, «Κάλεσε τον εαυτό σου σε απολογία κάθε μέρα προτού κληθείς να δώσεις λόγο.»

Σε καμία περίπτωση δε σκοπεύουν οι ασκήσεις της ενότητας να περιλάβουν το εύρος των νοημάτων που διαφυλάσσονται στα κείμενα που εξετάζονται. Ένα θέμα που πρέπει να στοχαστεί κάθε επιμελητής είναι πόση συζήτηση επιδέχεται κάθε δεδομένη άσκηση. Εδώ είναι σημαντικό να λάβει κανείς υπόψη ότι η παράταση των διαβουλεύσεων με την εισαγωγή πολλών σχετικών αλλά ελάσσονος σημασίας εννοιών τείνει να μειώσει την αποτελεσματικότητα του υλικού. Κάθε ομάδα χρειάζεται να καθιερώσει έναν εύλογο ρυθμό προόδου. Οι συμμετέχοντες πρέπει να έχουν την ευκρινή αίσθηση ότι προχωρούν σταθερά σύμφωνα με τις δικές τους δυνατότητες. Ο επιμελητής, ωστόσο, πρέπει να προσέχει ώστε να μην προσπεραστούν κάποια μέρη γρήγορα και επιφανειακά χωρίς τη στοχαστική ανάλυση των ασκήσεων• ομάδες που

έχουν προχωρήσει με αυτό τον τρόπο, συμπληρώνοντας απλώς και μόνο τις απαντήσεις, δεν έφτασαν ποτέ σε μόνιμα αποτελέσματα.

Υπάρχει ένα τελευταίο σημείο που αξίζει να αναφερθεί: Εναπόκειται στον επιμελητή να φροντίσει ώστε κάθε μέλος της ομάδας να παραμένει απασχολημένο με τη διαδικασία της μάθησης που ενθαρρύνεται από το υλικό. Το να εκμιαεύει τη συμμετοχή χωρίς να πιέζει οποιοδήποτε άτομο να μιλά αποτελεί συχνά μια πρόκληση. Αυτό που θα πρέπει να συνειδητοποιήσει από την αρχή είναι ότι αυτή η πρόκληση σπανίως αντιμετωπίζεται κάνοντας ερωτήσεις όπως, «Τι σημαίνει αυτό για σένα;» Οι ερωτήσεις αυτού του τύπου τείνουν να μειώνουν τη γνώση και την αλήθεια στο επίπεδο της γνώμης. Και τότε αποδεικνύεται δύσκολο να δημιουργηθεί μια ατμόσφαιρα όπου η συζήτηση ανάμεσα στα μέλη της ομάδας γίνεται αφορμή για αυξημένη κατανόηση.

Η δεύτερη ενότητα του βιβλίου ασχολείται, όπως και η πρώτη, με μια συνήθεια που είναι ουσιαστική για την πνευματική ζωή: το να προσευχόμαστε τακτικά. Στο αρχικό μέρος γίνεται ξεκάθαρη η έννοια που έχει «το μονοπάτι της υπηρεσίας», υπονοώντας ότι, για να βαδίσουμε σ' αυτό το μονοπάτι, πρέπει να εμπνεόμαστε από έναν διπλό σκοπό. Οι συμμετέχοντες εξετάζουν μια αρχική σειρά αποσπασμάτων που προσφέρουν ενόραση αναφορικά με τη φύση αυτού του σκοπού, ένα θέμα που θα αναλυθεί σε μελλοντικά μαθήματα.

Στο φόντο αυτού του θέματος, η ενότητα αναλαμβάνει την εξερεύνηση της σπουδαιότητας της προσευχής. Υιοθετεί μια προσέγγιση παρόμοια με εκείνη που περιγράφηκε στις προηγούμενες παραγράφους. Οι ερωτήσεις και οι ασκήσεις διατυπώνονται έτσι που να προάγουν την κατανόηση της σημασίας των κειμένων από τις Γραφές που μελετώνται. Καθώς η ομάδα προχωρεί μέσα στην ενότητα, ο επιμελητής μπορεί να χρειαστεί να διαλύσει τις αμφιβολίες αναλύοντας απόψεις που είναι ριζωμένες σε ερμηνείες και πρακτικές του παρελθόντος. Σε μερικές παραδόσεις, η τελετουργία και οι τύποι έχουν βαθμιαία επισκιάσει τη σπουδαιότητα της εσωτερικής κατάστασης και πολλοί αγνοούν την αναγκαιότητα της προσευχής, η οποία, για την ανθρώπινη ψυχή δεν είναι λιγότερο κρίσιμη από ότι η τροφή που θρέφει το σώμα.

Πάνω από όλα, λοιπόν, η ενότητα φιλοδοξεί να ξυπνήσει στους συμμετέχοντες την επιθυμία να «συνομιλήσουν με τον Θεό» και να Τον πλησιάσουν. Ανάμεσα στις ιδέες που θίγονται είναι το τι σημαίνει να εισέρχεται κανείς σε μια κατάσταση προσευχής, η στάση της καρδιάς και του νου μας όταν το κάνουμε αυτό και οι συνθήκες που θα πρέπει να δημιουργούνται στο περιβάλλον μας, είτε είμαστε μόνοι είτε σε μια συγκέντρωση. Πράγματι, αφού σκεφτούν λίγο τις δυνάμεις που γεννιούνται μέσα από τη συλλογική λατρεία, ζητείται από τους συμμετέχοντες να εξετάσουν το ενδεχόμενο να οργανώσουν μια συγκέντρωση για προσευχή και δεήσεις.

Η μελέτη της τρίτης ενότητας του βιβλίου, «Η Ζωή μετά τον Θάνατο», θα ενισχύσει, ελπίζουμε, τη δέσμευση να βαδίζει κανείς στο μονοπάτι της υπηρεσίας και

θα την προικίσει με βαθύτερο νόημα. Η υπηρεσία σε αυτόν τον κόσμο κατανοείται καλύτερα στο πληρέστερο πλαίσιο της ζωής, το οποίο επεκτείνεται πέρα από τη γήινη ύπαρξή μας και συνεχίζεται για πάντα καθώς οι ψυχές μας προοδεύουν στους κόσμους του Θεού. Σε μια διαδικασία εκπαίδευσης, σε αντίθεση με την τεχνική μόρφωση, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν όλο και περισσότερη συναίσθηση της σημασίας και της σπουδαιότητας των όσων κάνουν. Μόνο αν αναπτυχθεί αυτή η συναίσθηση, υποδηλώνει η εμπειρία, θα φτάσουν να βλέπουν τον εαυτό τους ως ενεργούς, υπεύθυνους «κτήτορες» της δικής τους μάθησης.

Κάθε κεφάλαιο της ενότητας ξεκινάει με ένα έως τρία αποσπάσματα από τις Μπαχάι Γραφές, που ακολουθούνται από μερικές ασκήσεις. Η γλώσσα των κειμένων που παρατίθενται σε αυτή την ενότητα είναι πιο απαιτητική από ό,τι στις προηγούμενες δύο ενότητες. Φυσικά, δεν είναι ανάγκη να ασχοληθεί πολύ η ομάδα με τις δύσκολες λέξεις• ο επιμελητής θα θελήσει να φροντίσει ώστε όλοι να συλλάβουν την κεντρική ιδέα που θίγεται σε κάθε κεφάλαιο, κάτι που είναι ακριβώς αυτό που προσπαθούν να βγάλουν οι ασκήσεις.

Δεδομένης της φύσης του θέματος, οι ασκήσεις που περιλαμβάνουν συγκεκριμένα παραδείγματα είναι λίγες και όχι συχνές. Οι περισσότερες λειτουργούν στο εννοιολογικό επίπεδο. Εκείνο που θα πρέπει να παρατηρηθεί είναι ότι μερικές από τις ερωτήσεις που τίθενται από τις ασκήσεις δεν μπορούν να απαντηθούν γρήγορα ή με έναν ξεκάθαρο τρόπο. Έχουν εισαχθεί για να αυξήσουν την επίγνωση του θέματος. Αν οι συμμετέχοντες απλώς και μόνο συλλογιστούν αυτές τις ερωτήσεις, ο στόχος της μάθησης θα έχει εκπληρωθεί.

Τα πρώτα μέρη επικεντρώνονται στη σχέση ανάμεσα στην ψυχή και στο σώμα, που μαζί απαρτίζουν το ανθρώπινο όν σ' αυτή τη σφαίρα ύπαρξης. Η κεντρική ιδέα που παρουσιάζεται σε αυτά τα μέρη είναι ότι η ψυχή δεν είναι μια φυσική οντότητα. Η σχέση της με το σώμα μπορεί να παρομοιαστεί με το φως που εμφανίζεται σ' έναν καθρέφτη. Ούτε η σκόνη που καλύπτει την επιφάνειά του ούτε η τελική καταστροφή του καθρέφτη μπορούν να επηρεάσουν τη λάμψη του ίδιου του φωτός. Ο θάνατος είναι απλώς μια αλλαγή κατάστασης, όταν σπάει η σχέση μεταξύ σώματος και ψυχής. Ύστερα, η ψυχή προοδεύει αιώνια προς τον Δημιουργό της.

Η ενότητα πραγματεύεται μετά το θέμα του σκοπού της ζωής –να γνωρίσει κανείς τον Θεό και να φτάσει κοντά Του. Η συζήτηση εδώ περιστρέφεται γύρω από δύο ευρεία θέματα. Το πρώτο είναι ο σκοπός της ζωής μας σ' αυτό τον κόσμο, και το δεύτερο το ταξίδι της ψυχής μετά τον θάνατο. Η ψυχή είναι ένα σημάδι του Θεού και μπορεί να αντανakλά όλα Του τα ονόματα και τις ιδιότητες. Κι όμως η δυναμική μέσα στο ανθρώπινο όν βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση. Μπορεί να αναπτυχθεί μόνο με τη βοήθεια των Φανερώσεων του Θεού, εκείνων των καθαγιασμένων Όντων που έρχονται από καιρό σε καιρό για να καθοδηγήσουν την ανθρωπότητα. Μέσα από την πνευματική εκπαίδευση που παρέχουν, μπορούν να αποκαλυφθούν οι θησαυροί που είναι κρυμμένοι μέσα μας.

Όσο για το ταξίδι της ψυχής μετά τον θάνατο, παρουσιάζονται μια σειρά από ιδέες για να τις στοχαστούν οι συμμετέχοντες: ότι όσοι είναι αφοσιωμένοι στον Θεό θα φτάσουν στην αληθινή ευτυχία• ότι κανείς από μας δεν μπορεί να ξέρει το τέλος του, και επομένως, θα πρέπει να συγχωρούμε ο ένας τον άλλον και να μη νιώθουμε ανώτεροι από τους άλλους• ότι στον επόμενο κόσμο, όπως και σ' αυτόν, η ψυχή θα συνεχίσει να προοδεύει και οι πνευματικές ικανότητες που αναπτύξαμε εδώ θα μας συνδράμουν και θα μας βοηθήσουν εκεί• ότι θα αναγνωρίσουμε τους αγαπημένους μας στους πέρα κόσμους, θα θυμόμαστε τη ζωή μας σ' αυτό τον κόσμο, και θα απολαύσουμε τη συντροφιά ιερών και καθαγιασμένων ψυχών.

Η ενότητα κλείνει με ένα κείμενο από τις Γραφές του Μπαχαλλά στο οποίο μας διαβεβαιώνει για τα πλεονεκτήματα του επόμενου κόσμου και μας προτρέπει να μην επιτρέπουμε στις αλλαγές και στις συγκυρίες αυτής της ζωής να μας φέρουν θλίψη. Οι συμμετέχοντες καλούνται να στοχαστούν, λοιπόν, τις συνέπειες των όσων έχουν μελετήσει για τη δική τους ζωή.

Κατανόηση των Μπαχάι Γραφών

Σκοπός

Να ενισχυθεί η συνήθεια της καθημερινής
ανάγνωσης κειμένων από τις Άγιες Γραφές
και ο στοχασμός των νοημάτων τους

ΜΕΡΟΣ 1^ο

Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι να σας βοηθήσει ν' αναπτύξετε και να ενισχύσετε τη συνήθεια της ανάγνωσης κειμένων από τις Άγιες Γραφές καθημερινά και να στοχάζεστε το νόημά τους. Η ενότητα ξεκινάει με μία απλή άσκηση που σας ζητάει να διαβάσετε μια δήλωση μιας πρότασης από τις Γραφές και να απαντήσετε σε μία ερώτηση της οποίας η απάντηση είναι η ίδια η δήλωση. Ενώ είναι εύκολη για να εκτελεστεί, η άσκηση θα σας βοηθήσει να στοχαστείτε το νόημα των δηλώσεων που παρατίθενται και να τις απομνημονεύσετε.

«Η βελτίωση του κόσμου μπορεί να επιτευχθεί μέσω αγνών και καλών πράξεων, μέσω αξιέπαινης και ευπρεπούς συμπεριφοράς»¹

1. Πώς μπορεί να επιτευχθεί η βελτίωση του κόσμου;

«Προσέξτε, ω άνθρωποι του Μπαχά, μήπως βαδίζετε στο δρόμο εκείνων των οποίων τα λόγια διαφέρουν από τις πράξεις.»²

2. Στους δρόμους ποιων δεν θα πρέπει να βαδίζουμε;

«Ω Υιέ της Ύπαρξης! Κάλεσε τον εαυτό σου σε απολογισμό κάθε μέρα, πριν κληθείς να δώσεις λόγο...»³

3. Τι πρέπει να κάνουμε πριν κληθούμε να δώσουμε λόγο;

«Λέγετε, ω αδελφοί! Ας είναι οι πράξεις, όχι τα λόγια, το στόλισμά σας.»⁴

4. Ποιο πρέπει να είναι το αληθινό στόλισμά μας;

«Άγια λόγια και αγνές και καλές πράξεις ανεβαίνουν στον παράδεισο της ουράνιας δόξας.»⁵

5. Τι κάνουν τα άγια λόγια και οι αγνές και καλές πράξεις;

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Παρακάτω υπάρχει ένας αριθμός ασκήσεων που σχετίζονται με τα αποσπάσματα που μόλις μελετήσατε. Έχουν σκοπό να σας βοηθήσουν να στοχαστείτε περισσότερο τη σπουδαιότητα των κειμένων στην ομάδα σας και δε θα πρέπει να γίνει αυτό μηχανικά. Αυτό δε σημαίνει ότι κάθε άσκηση απαιτεί πολλή συζήτηση. Όταν όμως η άσκηση εμπεριέχει προκλήσεις, ο επιμελητής της ομάδας θα σας βοηθήσει να την διερευνήσετε σε βάθος.

1. Όταν κάτι είναι «Αξιέπαινο», αξίζει έπαινο. Ποια από τα παρακάτω είναι αξιέπαινα;

Να είναι κανείς καλός εργάτης;

Να σέβεται τους άλλους;

Να είναι φιλομαθής;

Να είναι ψεύτης;

Να είναι τεμπέλης;

Να υπηρετεί άλλους;

2. Τι σημαίνει η φράση «πριν κληθείς να δώσεις λόγο»;

3. Ποιες από τις παρακάτω δηλώσεις είναι σωστές:

Είναι τόσο λίγοι οι καλοί άνθρωποι στον κόσμο που οι πράξεις τους δεν έχουν καμία επίδραση.

Κάτι είναι σωστό όταν συμβαδίζει με τις γνώμες άλλων ανθρώπων.

___ Κάτι είναι σωστό όταν συμβαδίζει με τις διδασκαλίες του Θεού.

4. Ποιο από τα παρακάτω αποτελεί αγνή και καλή πράξη:

___ Η φροντίδα και η διδασκαλία παιδιών

___ Η κλοπή

___ Ένα μικρό ψέμα προκειμένου να γλυτώσει κανείς από μια δυσκολία

___ Η προσφορά βοήθειας σε άλλους και η προσδοκία ανταμοιβής

5. Σε ποια από τις ακόλουθες καταστάσεις τα λόγια ενός ανθρώπου διαφέρουν από τις πράξεις του;

___ Κάποιος συνεχώς επαναλαμβάνει ότι θα πρέπει να είμαστε όλοι ενωμένοι αλλά συμπεριφέρεται με τρόπο που δημιουργεί διχόνοια.

___ Κάποιος εξυμνεί την αξία μιας αγνής ζωής αλλά έχει σεξουαλικές σχέσεις εκτός γάμου.

___ Κάποιος κάνει περιστασιακή χρήση αλκοόλ, ενώ ισχυρίζεται ότι ακολουθεί μια θρησκευτική πίστη που απαγορεύει το ποτό.

___ Κάποιος υποστηρίζει την ισότητα αντρών και γυναικών, αλλά ως εργοδότης πληρώνει τις γυναίκες λιγότερο από τους άντρες για την ίδια δουλειά.

6. Επιτρέπεται ένας Μπαχάι να εξομολογείται σ' άλλο άτομο; _____

7. Τι θα πρέπει να κάνει αντί της εξομολόγησης;

8. Τι σημαίνει «παράδεισος της ουράνιας δόξας»;

9. Ποια επίδραση έχουν οι κακές πράξεις πάνω στον κόσμο;

10. Τι επίδραση έχουν οι κακές πράξεις πάνω σ' αυτούς που τις διαπράττουν;

Μέρος 3^ο

Τώρα διαβάστε και στοχαστείτε τα ακόλουθα αποσπάσματα από τις Γραφές. Μετά προσπαθήστε να τα απομνημονεύσετε.

«Η φιλαλήθεια είναι η βάση όλων των ανθρώπινων αρετών.»⁶

1. Ποια είναι η βάση όλων των ανθρώπινων αρετών;

«Χωρίς τη φιλαλήθεια η πρόοδος και η επιτυχία, σ' όλους τους κόσμους του Θεού, είναι αδύνατες για οποιαδήποτε ψυχή.»⁷

2. Τι είναι αδύνατο χωρίς τη φιλαλήθεια;

«Ομορφύνετε τις γλώσσες σας, ω άνθρωποι, με τη φιλαλήθεια, και στολίστε τις ψυχές σας με το κόσμημα της τιμιότητας.»⁸

3. Με τι πρέπει να ομορφύνουμε τις γλώσσες μας;

4. Με τι πρέπει να στολίσουμε τις ψυχές μας;

«Ας είναι το μάτι σας αγνό, το χέρι σας πιστό, η γλώσσα σας ειλικρινής και η καρδιά σας φωτισμένη.»⁹

5. Πώς πρέπει να είναι το μάτι μας; _____ το χέρι μας; _____
η γλώσσα μας; _____ η καρδιά μας; _____.

«Εκείνοι που διαμένουν μέσα στη σκηνή του Θεού και είναι εγκατεστημένοι στις έδρες της παντοτινής δόξας θα αρνηθούν, ακόμη κι αν πεθαίνουν από πείνα, να απλώσουν τα χέρια τους και ν' αρπάξουν αθέμιτα την περιουσία του πλυσίον τους, όσο ποταπός και ανάξιος κι αν είναι αυτός.»¹⁰

6. Τι θα πρέπει ν' αρνηθούμε να κάνουμε ακόμη κι αν πεθαίνουμε από την πείνα;

Μέρος 4^ο

Όπως θα έχετε πιθανόν προσέξει στο Μέρος 2^ο, μερικές από τις ασκήσεις σ' αυτή την ενότητα απαιτούν τελεσίδικες απαντήσεις. Σε τέτοιες περιπτώσεις, εάν υπάρχει αμφιβολία για την απάντηση, ο επιμελητής της ομάδας σας θα είναι σε θέση να βοηθήσει εσάς και τους υπόλοιπους συμμετέχοντες να φτάσετε σε μια ενότητα στην σκέψη. Για άλλες ασκήσεις, η συζήτηση από μόνη της είναι πολύτιμη, και δεν αναμένεται καμία συγκεκριμένη απάντηση. Παρακάτω η άσκηση 3 ανήκει στο πρώτο είδος, ενώ η άσκηση 6 εμπίπτει στη δεύτερη κατηγορία.

1. Η φιλαλήθεια είναι η βάση όλων των ανθρώπινων αρετών. Αναφέρετε πέντε αρετές:

2. Μπορούμε να αποκτήσουμε αυτές τις αρετές χωρίς φιλαλήθεια;

3. Ποιες από τις παρακάτω δηλώσεις είναι σωστές:

___ Μπορεί κάποιος να είναι δίκαιος ακόμη και εάν λέει ψέματα.

- ___ Κάποιος που κλέβει έχει πιστό χέρι.
- ___ Ένα πιστό χέρι δεν αγγίζει ποτέ κάτι που δεν του ανήκει.
- ___ Το να κοιτάζει κανείς πορνογραφικό υλικό αντιτίθεται στην προτροπή του Μπαχαλλά να έχουμε μάτι αγνό.
- ___ Φιλαλήθεια σημαίνει να μη λέμε ψέματα.
- ___ Η τιμιότητα είναι ένα κόσμημα για την ψυχή.
- ___ Κάποιος που δεν είναι φιλαλήθης μπορεί να προοδεύσει πνευματικά.
- ___ Δεν πειράζει να λέμε ψέματα που και που.
- ___ Η κλεψιά είναι αποδεκτή ενώπιον του Θεού, όταν κάποιος πεινάει.
- ___ Το να πάρουμε κάτι από κάποιον χωρίς την άδειά του, με το σκεπτικό ότι θα του το επιστρέψουμε αργότερα, δεν είναι κλεψιά.
- ___ Όταν πράττουμε τίμια και είμαστε δίκαιοι και φιλαλήθεις, η καρδιά μας είναι φωτισμένη.
- ___ Είναι αδύνατον να έχει κανείς μια επιτυχημένη επιχείρηση χωρίς να κλέβει λίγο.

4. Είναι δυνατόν να λέει κανείς ψέματα στον εαυτό του;

5. Τι χάνουμε όταν λέμε ένα ψέμα;

6. Πώς θα ήταν ο κόσμος αν ήμασταν όλοι φιλαλήθεις και τίμιοι;

Μέρος 5^ο

Διαβάστε τα ακόλουθα αποσπάσματα και προσπαθήστε να τα μάθετε απέξω. Η αποστήθιση αποσπασμάτων από τις Γραφές είναι κάτι πολύτιμο και θα πρέπει να βάλετε τα δυνατά σας να το κάνετε. Δεν μπορεί, βέβαια, ο καθένας, να αποστηθίζει κείμενα εύκολα. Καταβάλλοντας όμως την προσπάθεια, μας βοηθάει να χαράξουμε τις

ιδέες στην καρδιά και στον νου μας και να τις εκφράσουμε με λόγια όσο γίνεται πιο πιστά στο αρχικό κείμενο.

«Μια καλοσυνάτη γλώσσα είναι ο μαγνήτης των ανθρώπινων καρδιών. Είναι ο άρτος του πνεύματος, ενδύει τα λόγια με σημασία, είναι η πηγή του φωτός της σοφίας και της κατανόησης.»¹¹

1. Πώς θα μπορούσε να περιγραφεί μια καλοσυνάτη γλώσσα;

2. Τι επίδραση έχει μια καλοσυνάτη γλώσσα πάνω στα λόγια;

«Ω εσείς αγαπημένοι του Κυρίου! Σ' αυτόν τον ιερό Κύκλο οι διαμάχες και οι φιλονικίες δεν επιτρέπονται με κανέναν τρόπο. Κάθε επιτιθέμενος στερεί τον εαυτό του από τη χάρη του Θεού.»

3. Σύμφωνα μ' αυτό το απόσπασμα, τι δεν επιτρέπεται σ' αυτόν τον ιερό Κύκλο;

4. Τι προκαλεί ο επιτιθέμενος στον εαυτό του; _____

«Τίποτα απολύτως δεν μπορεί, την Ημέρα αυτή, να ζημιώσει αυτή την Υπόθεση περισσότερο από τη διχόνοια, τη διαμάχη, τη φιλονικία, την αποξένωση και την απάθεια ανάμεσα στους αγαπημένους του Θεού.»¹³

5. Ποιες καταστάσεις προξενούν τη μεγαλύτερη ζημιά στην Υπόθεση του Θεού;

«Μην είστε ικανοποιημένοι με το να δείχνετε φιλία μόνο με τα λόγια, κάντε την καρδιά σας να φλέγεται από στοργική καλοσύνη για όλους όσους θα βρεθούν στον δρόμο σας.»¹⁴

6. Ποιο είδος φιλίας δεν πρέπει να μας ικανοποιεί;

7. Τι πρέπει να φλέγεται λαμπερά στις καρδιές μας;

«Όταν έρχεται μια σκέψη πολέμου, αντικρούστε την με μια πιο δυνατή σκέψη ειρήνης. Μια σκέψη μίσους πρέπει να καταστρέφεται από μια ισχυρότερη σκέψη αγάπης.»¹⁵

8. Με τι πρέπει να αντικρούσουμε μια σκέψη πολέμου;

9. Από τι πρέπει να καταστρέφεται μια σκέψη μίσους;

Μέρος 6^ο

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω αποσπάσματα, εκτελέστε τις ακόλουθες ασκήσεις:

1. Με ποιον τρόπο μια καλοσυνάτη γλώσσα δρα σαν μαγνήτης;

2. Ποιες από τις ακόλουθες δηλώσεις προέρχονται από μια καλοσυνάτη γλώσσα;

___ «Μη με ενοχλείς!»

___ «Γιατί δεν το καταλαβαίνεις αυτό;»

___ «Θα μπορούσες να περιμένεις παρακαλώ;»

___ «Τι απαίσια παιδιά!»

___ «Σ' ευχαριστώ, είσαι πολύ καλός.»

___ «Δεν έχω καθόλου χρόνο για σένα τώρα. Είμαι πολύ απασχολημένος.»

3. Σε ποιες από τις ακόλουθες καταστάσεις υπάρχει διαμάχη και φιλονικία;

___ Δύο άτομα εκφράζουν διαφορετικές ιδέες για κάποιο θέμα στη διάρκεια της συζήτησης.

___ Δύο άτομα αναστατώνονται και τσακώνονται το ένα με το άλλο στη διάρκεια της συζήτησης.

___ Δύο άτομα παύουν να έρχονται σε μια εβδομαδιαία ευλαβική συνάντηση επειδή δε μιλιούνται μεταξύ τους.

___ Τα μέλη μιας ομάδας που συνεργάζονται σε ένα έργο συνεχώς παραπονιούνται, λέγοντας ο καθένας ότι οι άλλοι δεν κάνουν σωστά αυτό που τους αντιστοιχεί.

4. Ποιες από τις ακόλουθες καταστάσεις δείχνουν σημάδια αποξένωσης;

___ Δύο φίλοι βλέπονται στον δρόμο αλλά αγνοεί ο ένας τον άλλον.

___ Φτάνει κάποια σε μια ευλαβική συνάντηση και όλοι τη χαιρετούν ζεστά.

___ Παρόλο που είναι ευγενικοί ο ένας με τον άλλον, δύο μέλη μιας ομάδας διστάζουν να συμμετάσχουν σε μια εργασία μαζί.

5. Αποφασίστε αν οι ακόλουθες δηλώσεις είναι σωστές

___ Πρέπει να λέει κανείς ακριβώς αυτό που σκέπτεται για τους άλλους και δεν πειράζει αν πληγώνεται η καρδιά τους.

___ Δεν πειράζει να λέμε ψέματα προκειμένου να αποφύγουμε μια διαμάχη.

___ Η διαμάχη μπορεί να ξεπεραστεί με αγάπη και καλοσύνη.

___ Τα λόγια είναι πιο αποτελεσματικά όταν λέγονται με αγάπη.

___ Είναι εντάξει να μαλώσουμε με κάποιον αν ξεκινήσει εκείνος τον καβγά.

___ Έχει κάποιος το δικαίωμα να είναι απότομος, όταν είναι άρρωστος ή στενοχωρημένος.

___ Δεν είναι ευγενικό να κοροϊδεύει κανείς τους άλλους, όταν κάνουν κάτι λάθος.

___ Το να αναφέρουμε λάθη άλλων είναι σωστό, διότι δεν είναι κουτσομπολιό.

___ Όταν υπάρχει πικρία μεταξύ φίλων, ο κάθε ένας πρέπει να καταβάλλει ιδιαίτερη προσπάθεια για να πλησιάσει τον άλλον.

___ Όταν υπάρχει πικρία μεταξύ φίλων, ο κάθε ένας θα πρέπει να περιμένει μέχρι ο άλλος να κάνει μια προσπάθεια να πλησιάσει τον άλλον.

Μέρος 7^ο

Διαβάστε τα παρακάτω αποσπάσματα και αποστηθίστε τα:

«...το κουτσομπολιό σβήνει το φως της καρδιάς και αφανίζει τη ζωή της ψυχής.»¹⁶

«Μην αναφέρεις τις αμαρτίες των άλλων όσο εσύ ο ίδιος είσαι αματωλός.»¹⁷

«Μη λες κακό, για να μην το ακούσεις να λέγεται για σένα και μη μεγαλοποιείς τα σφάλματα των άλλων, για να μη φανούν μεγάλα τα δικά σου...»¹⁸

«Ω Υιέ της Ύπαρξης! Πώς μπορείς να ξεχνάς τα ίδια σου τα σφάλματα και να ασχολείσαι με τα σφάλματα των άλλων; Όποιος το κάνει αυτό κατακρίνεται από Εμένα.»¹⁹

1. Τι επίδραση έχει το κουτσομπολιό πάνω σ' αυτόν που κουτσομπολεύει;

2. Τι πρέπει να σκεφτούμε προτού αναφέρουμε τις αμαρτίες των άλλων;

3. Τι θα μας συμβεί εάν μεγαλοποιήσουμε τα σφάλματα των άλλων; _____

4. Τι πρέπει να θυμόμαστε όταν σκεπτόμαστε τα σφάλματα των άλλων; _____

Μέρος 8^ο

Έχοντας στον νου τα παραπάνω αποσπάσματα εκτελέστε τις ακόλουθες ασκήσεις:

1. Τι συμβαίνει με την πρόοδο της ψυχής ενός ατόμου που επικεντρώνεται στα σφάλματα των άλλων ανθρώπων;

2. Τι επίδραση έχει το κουτσομπολιό πάνω στην μαχαί κοινότητα;

3. Τι κάνεις, όταν ένας φίλος αρχίζει να μιλά για τα σφάλματα ενός άλλου ατόμου;

4. Αποφασίστε αν οι ακόλουθες δηλώσεις είναι σωστές:

___ Εάν μιλάμε για τα πραγματικά σφάλματα των άλλων, δεν κουτσομπολεύουμε.

___ Εάν μιλάμε για τις αξιέπαινες ιδιότητες ενός ατόμου και για τα σφάλματά του ταυτοχρόνως, δεν κουτσομπολεύουμε.

___ Το κουτσομπολιό έχει γίνει μια κοινή πρακτική στην κοινωνία μας και θα πρέπει να αναπτύξουμε την πειθαρχία να το αποφεύγουμε.

___ Εάν ο ακροατής υπόσχεται ότι δε θα επαναλάβει αυτά που του λέμε για κάποιο άλλο άτομο, τότε δε βλάπτει να κουτσομπολεύουμε.

___ Το κουτσομπολιό είναι ένας από τους μεγαλύτερους εχθρούς της ενότητας.

___ Εάν αποκτήσουμε τη συνήθεια να μιλάμε όλη την ώρα για άλλα άτομα, μπορεί εύκολα να καταλήξουμε να κουτσομπολεύουμε.

___ Όταν συζητάμε για τις ικανότητες διαφόρων ατόμων σε μια συγκέντρωση ενός Τοπικού Πνευματικού Συμβουλίου με σκοπό να τους αναθέσουμε ορισμένα καθήκοντα, αυτό σημαίνει ότι κουτσομπολεύουμε.

___ Όταν νιώθουμε την παρόρμηση να κουτσομπολεύουμε, θα πρέπει να σκεφτούμε τα δικά μας σφάλματα.

___ Όταν γνωρίζουμε ότι κάποιο άτομο κάνει κάτι που βλάπτει την Πίστη ή την κοινότητα, θα πρέπει να το συζητήσουμε με τα μέλη της κοινότητας.

___ Όταν γνωρίζουμε ότι κάποιο άτομο κάνει κάτι που βλάπτει την Πίστη ή την κοινότητα, θα πρέπει να πληροφορήσουμε μόνο το Τοπικό Πνευματικό Συμβούλιο.

___ Δεν είναι λάθος για ένα παντρεμένο ζευγάρι να μιλάει για τα σφάλματα των άλλων, αφού δεν πρέπει να έχουν μυστικά μεταξύ τους.

ΜΕΡΟΣ 9^ο

Ο σκοπός αυτής της ενότητας, όπως αναφέρθηκε στην αρχή, είναι να βοηθήσει τους συμμετέχοντες στις προσπάθειές τους να ενισχύσουν τη συνήθεια της ανάγνωσης κειμένων από τις Άγιες Γραφές καθημερινά και τον στοχασμό πάνω στην έννοιά τους. Η ανάγνωση των στίχων του Θεού κάθε πρωί και βράδυ είναι μια διδασκαλία του Μπαχαολλά που συντελεί στην πνευματική μας ανάπτυξη. Το ακόλουθο κείμενο μας υπενθυμίζει τις ευεργεσίες που δεχόμαστε από την εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης, και σας ενθαρρύνουμε να το απομνημονεύσετε:

«Βυθιστείτε στον ωκεανό των λόγων Μου, για να εξιχνιάσετε τα μυστήριά του και να ανακαλύψετε όλα τα μαργαριτάρια της σοφίας που βρίσκονται κρυμμένα στα βάθη του.»20

Έχοντας ολοκληρώσει αυτή την ενότητα, μπορεί να θελήσετε ν' αποκτήσετε ένα βιβλίο από τις Γραφές του Μπαχαολλά και να διαβάζετε από αυτό κάθε μέρα. Τα Απόκρυφα Λόγια είναι μια καλή επιλογή.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Μπαχαολλά, παρατίθεται από το Σόγι Εφέντι στο: *Ο Ερχομός Της Θείας Δικαιοσύνης* (εκδόσεις: Αηδόνη, 2004), παρ. 39.
2. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, (εκδόσεις: Αηδόνη, 2005), CXXXIX, παρ. 8.
3. Μπαχαολλά, *Τα Απόκρυφα Λόγια* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1980), Αραβικά, αρ. 31
4. Μπαχαολλά, *Τα Απόκρυφα Λόγια* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1980), Περσικά αρ. 5
5. Μπαχαολλά, *Τα Απόκρυφα Λόγια* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1980), Περσικά αρ. 69
6. Αμπντολ-Μπαχά, παρατίθεται από το Σόγι Εφέντι στο: *Ο Ερχομός Της Θείας Δικαιοσύνης* (εκδόσεις: Αηδόνη, 2004), παρ. 40.
7. Αμπντολ-Μπαχά, αναφέρεται από το Σόγι Εφέντι στο: *Ο Ερχομός Της Θείας Δικαιοσύνης* (εκδόσεις: Αηδόνη, 2004), παρ. 40.
8. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, CXXXVI, παρ. 6.
9. *Tablets of Baha'u'llah Revealed after the Kitab-i-Aqdas* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1997), αρ. 9.5, pp.138
10. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, CXXXVII, παρ. 3.
11. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, CXXXII, παρ. 5.
12. Αμπντολ-Μπαχά, *Η Διαθήκη του Αμπντολ-Μπαχά* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1998), σ. 16
13. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, V, παρ.5
14. Αμπντολ-Μπαχά, Από μία ομιλία που δόθηκε στις 16-17 Οκτωβρίου 1911, δημοσιευμένη στο *Ομιλίες στο Παρίσι*, (εκδόσεις: Αηδόνη, 1995), αρ. 1.7, σελ. 15-16
15. Αμπντολ-Μπαχά, Από μία ομιλία που δόθηκε στις 21 Οκτωβρίου, δημοσιευμένη στο *Ομιλίες στο Παρίσι*, (εκδόσεις: Αηδόνη, 1995), αρ. 6.7, σελ. 18.
16. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, CXXV, παρ. 3.
17. Μπαχαολλά, *Τα Απόκρυφα Λόγια* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1980), Αραβικά αρ. 27
18. Μπαχαολλά, *Τα Απόκρυφα Λόγια* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1980), Περσικά αρ. 44
19. Μπαχαολλά, *Τα Απόκρυφα Λόγια* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1980), Αραβικά αρ. 26

Προσευχή

Σκοπός

Να στοχαστούμε τη σπουδαιότητα της προσευχής και να ενισχύσουμε τη συνήθεια να προσευχόμαστε τακτικά

ΜΕΡΟΣ 1^ο

Η σειρά μαθημάτων του Ινστιτούτου Ρούχι έχει σκοπό να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να βαδίσουν σ' ένα μονοπάτι υπηρεσίας. Βαδίζουμε σ' αυτό το μονοπάτι ωθούμενοι από μια διπλή αίσθηση σκοπού—να αναπτυχθούμε πνευματικά και διανοητικά και να συνεισφέρουμε στη μεταμόρφωση της κοινωνίας. Αυτές οι δύο πλευρές του σκοπού μας είναι αδιαχώριστες η μία από την άλλη. Ο Μπαχαλλά μας προτρέπει σε ένα κείμενο:

«Μην ενασχολείστε με τις δικές σας έγνοιες· αφήστε τις σκέψεις σας να είναι προσηλωμένες σε εκείνο που θα αποκαταστήσει την τύχη της ανθρωπότητας και θα εξαγνίσει τις καρδιές και ψυχές των ανθρώπων.»

Σ' ένα άλλο κείμενο διασαφηνίζει:

«...ο σκοπός για τον οποίο οι θνητοί άνθρωποι έχουν προχωρήσει, από την απόλυτη μηδαμινότητα, στο βασίλειο της ύπαρξης, είναι να μπορέσουν να εργαστούν για την καλύτερευση του κόσμου και να ζήσουν μαζί με ομόνοια και αρμονία.»²

Σε σχέση με την ενδότερη κατάστασή μας, Εκείνος δηλώνει:

«Μία αγνή καρδιά είναι σαν ένας καθρέφτης. Εξάγνισέ την με τη γυαλάδα της αγάπης και της αποδέσμευσης από τα πάντα εκτός του Θεού, έτσι ώστε ο αληθινός ήλιος να μπορέσει να λάμψει μέσα της και το αιώνιο πρωινό να χαράξει.»³

Κι ο Αμπντολ-Μπαχά μας λέει:

«Οι καρδιές σας πρέπει να είναι αγνές και οι προθέσεις σας ειλικρινείς προκειμένου να γίνετε αποδέκτες των θείων ευεργεσιών.»⁴

1. Ποιο πρέπει να είναι το επίκεντρο των σκέψεων και των εγνοιών μας;

2. Για ποιο σκοπό έχουμε περάσει από την απόλυτη μηδαμινότητα στο βασίλειο της ύπαρξης;

3. Με τι θα πρέπει να εξαγνίσουμε τον καθρέφτη της καρδιάς μας;

4. Ποιες είναι μερικές από τις καταστάσεις που προσελκύουν θείες ευεργεσίες;

5. Είναι κανένα από τα ακόλουθα σωστό;

___ Πρώτα θα πρέπει να φροντίζεις τον εαυτό σου και μετά μπορείς να φροντίσεις τους άλλους.

___ Αν βοηθάς πάντα τους άλλους, θα καταλήξεις να λησμονήσεις τους δικούς σου στόχους.

___ Εσύ είσαι ο στενότερος φίλος του εαυτού σου.

___ Το πιο σημαντικό είναι να βρεις τι κάνει εσένα ευτυχισμένο.

___ Ακολουθά τα όνειρά σου κι εκείνα θα σε οδηγήσουν στην ευτυχία.

___ Δεν πειράζει τι κάνεις αρκεί να μην πληγώνεις κανέναν άλλον.

___ Δεν πειράζει να είναι τα κίνητρά σου εγωιστικά, αρκεί να κάνεις κάποιο καλό.

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Μια κεντρική πεποίθηση για τον διπλό σκοπό μας είναι ότι όλοι έχουμε δημιουργηθεί ευγενείς.

Ο Μπαχαολλά λέει:

«Ω Γιε του Πνεύματος! Σε έπλασα πλούσιο, γιατί υποβιβάζεις τον εαυτό σου σε φτώχεια; Ευγενή σε έκανα, γιατί ταπεινώνεις τον εαυτό σου; Από την ουσία της γνώσης σου έδωσα ύπαρξη, γιατί αναζητάς φώτιση από οποιονδήποτε άλλον εκτός από Εμένα; Από τον πηλό της αγάπης σε έπλασα, πώς ασχολείσαι με άλλον; Στρέψε το βλέμμα σου στον εαυτό σου, για να Με βρεις να στέκομαι μέσα σου, ισχυρός, δυναμικός και αυθύπαρκτος.»⁵

Η συμπλήρωση των κενών θα σας βοηθήσει να στοχαστείτε αυτό το κείμενο.

«Ω Γιε του Πνεύματος! Σε έπλασα _____, γιατί υποβιβάζεις τον εαυτό σου σε _____; _____ σε έκανα, γιατί _____ τον εαυτό σου; Από την _____ της _____ σου έδωσα ύπαρξη, γιατί _____ από οποιονδήποτε άλλον εκτός από _____; Από τον πηλό της _____ σε _____ πώς _____ με _____; Στρέψε το _____ σου στον _____ σου, για να _____ βρεις να στέκομαι μέσα σου, _____, _____ και _____.

Για να είμαστε πιστοί στην ευγενική υπόσταση των ψυχών μας, πρέπει να στραφούμε προς την Πηγή της ύπαρξής μας και να επιζητήσουμε φώτιση από Εκείνον.

Ένας από τους πιο επιτακτικούς τρόπους για να το πετύχουμε αυτό είναι μέσω της προσευχής. Ο Σόγι Εφέντι, ο Φύλακας της Πίστης, μας λέει ότι ο κυριότερος στόχος της είναι «η ανάπτυξη του ατόμου και της κοινωνίας μέσω της απόκτησης πνευματικών αρετών και δυνάμεων. Η ψυχή του ανθρώπου είναι αυτή που πρέπει να τραφεί πρώτα. Και αυτή την πνευματική τροφή μπορεί να την προσφέρει κάλλιστα η προσευχή.»⁶

ΜΕΡΟΣ 3^ο

Ο Θεός είναι ο Παντογνώστης, ο Πάνσοφος. Εκείνος μας δημιούργησε και γνωρίζει τι υπάρχει στις καρδιές μας και ποιο είναι το καλύτερο για μας. Δεν έχει ανάγκη από τις προσευχές μας. Τότε γιατί προσευχόμαστε;

Ο Αμπντολ-Μπαχά δηλώνει:

«Στην ανώτερη μορφή προσευχής, οι άνθρωποι προσεύχονται μόνον από αγάπη στο Θεό, όχι επειδή φοβούνται Αυτόν ή την κόλαση ή ελπίζουν στην ευεργεσία Του ή στον παράδεισο... Όταν ένας άνθρωπος ερωτεύεται έναν άλλο άνθρωπο, είναι αδύνατο γι' αυτόν να μην αναφέρει το όνομά του. Πόσο πιο δύσκολο είναι να μην αναφέρει το Όνομα του Θεού, όταν έχει φτάσει στο σημείο να Τον αγαπά ... Ο πνευματικός άνθρωπος δε βρίσκει καμιά απόλαυση σε τίποτα εκτός από τη μνεία του Θεού.»⁷

Και σ' απάντηση σε μια ερώτηση, εξηγεί:

«Αν ένας φίλος αγαπάει κάποιον, δεν είναι φυσικό να θέλει να του το λέει; Αν και γνωρίζει ότι εκείνος ο φίλος έχει γνώση της αγάπης του, δε θα θέλει πάλι να του το λέει; ... Είναι αλήθεια ότι ο Θεός γνωρίζει τις επιθυμίες όλων των καρδιών, αλλά η παρόρμηση για προσευχή είναι φυσική και πηγάζει από την αγάπη του ανθρώπου για τον Θεό.»⁸

1. Συμπληρώστε τις ακόλουθες προτάσεις:

α. Στην _____ μορφή προσευχής, _____ μόνον από _____ στο Θεό, όχι επειδή φοβόμαστε Αυτόν ή την _____ ή ελπίζουμε στην _____ Του ή στον _____.

β. Όταν ερωτεύομαστε έναν άλλο άνθρωπο, είναι _____ για μας να μην αναφέρουμε το _____ του _____ μας. Πόσο πιο _____ είναι να μην αναφέρουμε το Όνομα του _____, όταν έχει φτάσει κανείς στο σημείο να Τον _____.

γ. Ο πνευματικός άνθρωπος δε βρίσκει _____ σε τίποτα εκτός από τη _____ του Θεού.

2. Γιατί προσευχόμαστε; _____

3. Τι σημαίνει η φράση «μνεία του Θεού»;

4. Ποια είναι η πιο φλογερή επιθυμία ενός ατόμου που αγαπά κάποιον/α;

5. Από πού πηγάζει η παρόρμηση για προσευχή;

ΜΕΡΟΣ 4^ο

Σε μια προσευχή που έχει αποκαλυφτεί από τον Μπαχαολλά διαβάζουμε τα εξής:

«Σε ικετεύω ... μετάτρεψε την προσευχή μου σε φωτιά, που θα κάψει τα πέπλα τα οποία με έχουν αποκλείσει από την Ωραιότητά Σου, και σε φως, που θα με οδηγήσει στον ωκεανό της Παρουσίας Σου.»⁹

Στην ίδια προσευχή ζητάμε από τον Θεό:

«Κάνε την προσευχή μου, ω Κύριέ μου, πηγή ζωντανών υδάτων, μέσω της οποίας να ζω όσο διαρκεί η εξουσία Σου, και να Σε μνημονεύω σε κάθε κόσμο από τους κόσμους Σου.»¹⁰

1. Με ποια έννοια μπορεί η προσευχή να γίνει σαν μια φωτιά; Τι θα κάψει;

2. Αναφέρετε μερικά πέπλα που μας αποκλείουν από τον Θεό:

3. Μπορεί η προσευχή να γίνει σαν ένα φως; Πού μας οδηγεί;

4. Μπορεί η προσευχή να γίνει μια πηγή ζώντων υδάτων; Τι προσφέρει στις ψυχές μας;

ΜΕΡΟΣ 5^ο

Διαβάστε και στοχαστείτε τα ακόλουθα λόγια του Αμπντολ-Μπαχά:

«Δεν υπάρχει τίποτα γλυκύτερο στον κόσμο της ύπαρξης από την προσευχή. Ο άνθρωπος πρέπει να ζει σε μια κατάσταση προσευχής. Η πιο ευλογημένη κατάσταση είναι η κατάσταση της προσευχής και της ικεσίας. Προσευχή είναι συνομιλία με τον Θεό. Το μεγαλύτερο επίτευγμα ή η γλυκύτερη κατάσταση δεν είναι άλλη από τη συνομιλία με τον Θεό. Δημιουργεί πνευματικότητα, επίγνωση και ουράνια αισθήματα, προκαλεί νέες έλξεις από τη Βασιλεία και γεννά τις ευαισθησίες της ανώτερης διανόησης.»¹¹

1. Ποια είναι η γλυκύτερη κατάσταση στον κόσμο της ύπαρξης;

2. Τι σημαίνει «κατάσταση προσευχής»;

3. Αναφέρετε μερικές από τις ιδιότητες που δημιουργούνται από την προσευχή:

4. Επαναλάβετε τα αποσπάσματα που μελετήσατε σε αυτά τα κεφάλαια και γράψτε πέντε προτάσεις για τη φύση της προσευχής.

_ Προσευχή είναι _____

_ Προσευχή είναι _____

_ Προσευχή είναι _____

_ Προσευχή είναι _____

_ Προσευχή είναι _____

Μέρος 6^ο

Μελετήστε τα παρακάτω λόγια του Μπαχαολλά και διαλογιστείτε πάνω σ' αυτά:

«Ψάλλε, ω υπηρέτη Μου, τους στίχους του Θεού που έφτασαν σε σένα, όπως ψέλνονται από αυτούς που Τον έχουν πλησιάσει, έτσι ώστε η γλυκύτητα της μελωδίας σου να ανάψει την ίδια την ψυχή σου και να προσελκύσει τις καρδιές όλων των ανθρώπων. Όποιος απαγγέλλει, στην ησυχία του δωματίου του, τους στίχους που αποκαλύφθηκαν από τον Θεό, οι διανεμητές άγγελοι του Παντοκράτορα θα σκορπίσουν πλατιά την ευωδία των λόγων που βγαίνουν από το στόμα του και θα κάνουν να πάλλεται η καρδιά κάθε ενάρετου ανθρώπου. Αν και αυτός στην αρχή μπορεί να μην αντιλαμβάνεται την επίδραση της προσευχής, παρ' όλα αυτά η δύναμη της θείας χάρης που του έχει απονεμηθεί, αναγκαστικά θα εξασκήσει αργά ή γρήγορα, την επιρροή της στην ψυχή του. Έτσι έχουν οριστεί τα μυστήρια της Αποκάλυψης του Θεού χάρη στη θέληση Αυτού ο Οποίος είναι η πηγή της δύναμης και της σοφίας.»¹²

1. Τι σημαίνει «ψέλνω»; _____

2. Πώς πρέπει να ψέλνουμε τους στίχους του Θεού;

3. Τι σημαίνει η λέξη «απαγγέλλω»;

4. Τι σημαίνει η λέξη «σκορπίζω»;

5. Τι επίδραση θα έχει η γλυκύτητα της μελωδίας μας πάνω στις δικές μας ψυχές;

6. Τι επίδραση θα έχει η γλυκύτητα της μελωδίας μας πάνω στις καρδιές των άλλων;

ΜΕΡΟΣ 7^ο

Μπορεί να θελήσετε ν' αποστηθίσετε τα δύο ακόλουθα αποσπάσματα από μια προσευχή που έχει αποκαλυφθεί από τον Μπαχαλλά:

«Ω Θεέ, Θεέ μου! Μην κοιτάζεις τις ελπίδες μου και τις πράξεις μου, αλλά μάλλον τη θέλησή Σου που έχει περιβάσει τους ουραμούς και τη γη. Μα το Μέγιστο Όνομά Σου, ω Σο Κύριε όλων των εθνών! Επιθυμώ μόνον ό,τι Εσύ έχεις επιθυμήσει και αγαπώ μόνον ό,τι Εσύ αγαπάς.»¹³

«Πολύ ψηλά βρίσκεσαι Εσύ, για να ανέλθει το εγκώμιο εκείνων που βρίσκονται κοντά Σου στον ουρανό της εγγύτητάς Σου, ή για τα πουλιά των καρδιών αυτών που είναι αφοσιωμένοι σ' Εσένα να φτάσουν στην είσοδο της πύλης Σου. Μαρτυρώ ότι υπήρξες καθαγιασμένος υπεράνω όλων των ιδιοτήτων και άγιος υπεράνω όλων των ονομάτων. Δεν υπάρχει άλλος Θεός εκτός από Εσένα, τον Πλέον Εξυψωμένο, τον Πανένδοξο.»¹⁴

ΜΕΡΟΣ 8^ο

Ο Αμπντολ-Μπαχά δηλώνει:

«Επιβάλλεται στον υπηρέτη να προσεύχεται και να επιζητεί βοήθεια από τον Θεό και να ικετεύει και να εκλιπαρεί για την αρωγή Του. Αυτό αρμόζει στην κατάσταση της υποτέλειας και ο Κύριος θα θεσπίσει οτιδήποτε επιθυμεί σύμφωνα με την απόλυτη σοφία Του.»¹⁵

Και εξηγεί:

«Το πνεύμα έχει επιρροή. Η προσευχή έχει πνευματική επίδραση. Επομένως, προσευχόμαστε, 'ω Θεέ! Θεράπευσε αυτό τον ασθενή! Πιθανόν ο Θεός θα απαντήσει. Έχει σημασία ποιος προσεύχεται; Ο Θεός θα απαντήσει στην προσευχή κάθε υπηρέτη αν αυτή η προσευχή είναι επιτακτική. Το έλεός Του είναι τεράστιο, απεριόριστο. Απαντάει στις προσευχές όλων των υπηρετών Του. Απαντάει στην προσευχή αυτού του φυτού. Το φυτό πιθανόν προσεύχεται, 'ω Θεέ! Στείλε μου βροχή!' Ο Θεός απαντάει στην προσευχή και το φυτό μεγαλώνει. Ο Θεός θα απαντήσει σε όλους.»¹⁶

Είναι φυσικό ότι στις προσευχές μας ζητάμε από τον Θεό να εκπληρώσει τις ανάγκες μας. Έτσι προσευχόμαστε για την υγεία μας και την υγεία των αγαπημένων μας, προσευχόμαστε για την πνευματική και υλική πρόοδο των οικογενειών μας και προσευχόμαστε για καθοδήγηση. Ζητάμε δύναμη, πίστη κι επιβεβαίωση στο μονοπάτι της υπηρεσίας. Προσευχόμενοι στον Θεό θα πρέπει, φυσικά, να θυμόμαστε ότι ο στόχος μας στη ζωή είναι να συμμορφώσουμε τη θέλησή μας με τη δική Του θέληση. Συνεπώς, πρέπει να προσευχόμαστε να γίνεται η Θέλησή Του και να είμαστε εμείς έτοιμοι να υποκύπτουμε σ' αυτήν. Αν απομνημονεύσετε τα ακόλουθα λόγια του Αμπντολ-Μπαχά, θα χρησιμεύσουν σαν μια πηγή χαράς και επιβεβαίωσης για σας σε όλες τις συνθήκες:

«Ω συ που στρέφεις το πρόσωπό σου προς τον Θεό! Κλείσε τα μάτια σου σε όλα τα άλλα και άνοιξέ τα προς το βασίλειο του Πανένδοξου. Ζήτα οτιδήποτε επιθυμείς από Εκείνον και μόνο. Επιζήτα οτιδήποτε επιζητείς από Εκείνον και μόνο. Με μια ματιά ικανοποιεί εκατό χιλιάδες ελπίδες, με ένα βλέμμα θεραπεύει εκατό χιλιάδες ανεπανόρθωτα δεινά, με ένα νεύμα απλώνει βάλσαμο σε κάθε πληγή, με μια ματιά ελευθερώνει τις καρδιές από τα δεσμά της θλίψης. Πράττει όπως πράττει και εμείς ποια διέξοδο έχουμε; Εκτελεί τη Θέλησή Του, ορίζει ό,τι Τον ευχαριστεί. Τότε το καλύτερο για σένα είναι να σκύψεις το κεφάλι σου υποτακτικά και να εναποθέσεις την εμπιστοσύνη σου στον Παντελεήμονα Κύριο.»¹⁷

ΜΕΡΟΣ 9^ο

Από όλα όσα έχουμε μελετήσει μέχρι τώρα, είναι εμφανές ότι το να στρεφόμεστε προς τον Θεό με την προσευχή είναι μια ζωτική προϋπόθεση για μια πνευματική ζωή. Πόσο ιδιαίτερα γλυκό είναι να προσευχόμαστε στον Θεό σύντομα μετά το πρωινό ξύπνημα και το βράδυ πριν πάμε για ύπνο. Ο χρόνος που ξοδεύουμε κάθε μέρα προσευχόμενοι και ο αριθμός των προσευχών που λέμε εξαρτάται από τις ανάγκες μας και την πνευματική μας δίψα. Σε κάθε περίπτωση, έχουμε τη δυνατότητα να επιλέξουμε από τις πολλές προσευχές που έχουν αποκαλυφτεί από τον Μπαχαλλά, τον Μπαμπ και τον Αμπντολ-Μπαχά. Ο Μπαχαλλά έχει επίσης αποκαλύψει, ωστόσο, τρεις καθημερινές υποχρεωτικές προσευχές. Ο Σόγι Εφέντι λέει:

«Οι υποχρεωτικές προσευχές είναι τρεις στον αριθμό. Η πιο σύντομη αποτελείται από έναν και μόνο στίχο, ο οποίος πρέπει να απαγγέλλεται μια φορά το εικοσιτετράωρο το μεσημέρι. Η μεσαία, που ξεκινάει με τα λόγια, ‘Ο Κύριος είναι μάρτυς ότι δεν υπάρχει άλλος Θεός εκτός απ’ Αυτόν,’ πρέπει να απαγγέλλεται τρεις φορές την ημέρα - το πρωί, το μεσημέρι και το βράδυ. Αυτή η προσευχή συνοδεύεται από ορισμένες σωματικές κινήσεις και χειρονομίες. Η μεγάλη προσευχή, η οποία είναι και η πιο σύνθετη από τις τρεις, πρέπει να απαγγέλλεται μόνο μία φορά το εικοσιτετράωρο οποιαδήποτε ώρα νιώθει κανείς ότι έχει τη διάθεση.

«Ο πιστός είναι εντελώς ελεύθερος να επιλέξει οποιαδήποτε απ’ αυτές τις τρεις προσευχές, αλλά είναι υποχρεωμένος να απαγγέλλει μία απ’ αυτές, και σύμφωνα με όποιες τυχόν καθορισμένες υποδείξεις τη συνοδεύουν.»¹⁸

Και συνεχίζει:

«Αυτές οι καθημερινές υποχρεωτικές προσευχές, μαζί με μερικές άλλες συγκεκριμένες, όπως η Προσευχή Θεραπείας, η Πινακίδα του Αχμάντ, έχουν προικιστεί από τον Μπαχαλλά με μια ιδιαίτερη ισχύ και σπουδαιότητα, και συνεπώς θα πρέπει να γίνονται δεκτές μ’ αυτή την ιδιότητα και να απαγγέλλονται από τους πιστούς με αδιαμφισβήτητη πίστη και εμπιστοσύνη, ότι μέσω αυτών θα μπορούν να έρθουν σε μια πολύ στενότερη επικοινωνία με τον Θεό και να ταυτιστούν πληρέστερα με τους νόμους και τις προσταγές Του.»¹⁹

Οι τρεις υποχρεωτικές προσευχές που έχουν αποκαλυφτεί από τον Μπαχαλλά λέγονται ατομικά. Το είδος της ομαδικής προσευχής όπου μία καθημερινή υποχρεωτική προσευχή απαγγέλλεται μέσα σε μια ομάδα σύμφωνα με μια συγκεκριμένη τελετουργία δεν υπάρχει στην Μπαχάϊ Πίστη. Η Προσευχή για τους Νεκρούς είναι η μοναδική ομαδική προσευχή που έχει προκαθοριστεί από μπαχάϊ νόμο. Πρέπει ν’ απαγγέλλεται πριν τον ενταφιασμό από έναν από τους παρευρισκομένους ενώ η υπόλοιπη ομάδα στέκεται σιωπηρή.

1. Τι σημαίνει η λέξη ‘υποχρεωτική’;

2. Πόσες καθημερινές υποχρεωτικές προσευχές έχει αποκαλύψει ο Μπαχαολλά;

3. Θα πρέπει να απαγγέλλουμε και τις τρεις κάθε μέρα; _____
4. Εάν επιλέξουμε να πούμε τη Μεγάλη Υποχρεωτική Προσευχή, πόσες φορές πρέπει να την πούμε την ημέρα; _____
5. Πόσες φορές, εάν επιλέξουμε τη Μεσαία Υποχρεωτική Προσευχή; _____
6. Πόσες φορές, εάν επιλέξουμε τη Μικρή Υποχρεωτική Προσευχή; _____
7. Αναφέρετε μερικές από τις προσευχές που έχουν μια ιδιαίτερη δύναμη.

8. Αποστηθίστε, αν δεν το έχετε ήδη κάνει, τη Μικρή Υποχρεωτική Προσευχή.
«Μαρτυρώ, ω Θεέ μου, ότι με έχεις δημιουργήσει για να Σε γνωρίζω και να Σε λατρεύω. Μαρτυρώ, αυτή τη στιγμή, την αδυναμία μου και τη δύναμή Σου, τη φτώχεια μου και τον πλούτο Σου.

Δεν υπάρχει άλλος Θεός εκτός από Εσένα, τον Βοηθό στον Κίνδυνο, τον Αυθύπαρκτο.»20

9. Τι πιστοποιούμε σ' αυτή την προσευχή;

ΜΕΡΟΣ 10^ο

Θα πρέπει να θυμόμαστε ότι, εκτός από τις ευλογίες που δεχόμαστε από την υπακοή στον νόμο της υποχρεωτικής προσευχής και την πνευματική τροφή που λαμβάνουμε όταν λέμε άλλες προσευχές ατομικά, οι ψυχές μας νιώθουν ανάταση όταν ακούμε προσευχές που απαγγέλλονται σε συγκεντρώσεις, μεγάλες ή μικρές. Ο Μπαχαολλά μας λέει:

«Συγκεντρωθείτε μαζί με απόλυτη χαρά και αδελφότητα και απαγγείλετε τους στίχους που έχουν αποκαλυφτεί από τον ελεήμονα Κύριο. Κάνοντας έτσι, οι πύλες της αληθινής γνώσης θα ανοίξουν στις εσωτερικές σας υπάρξεις και τότε θα νιώσετε προικισμένοι με σταθερότητα και οι καρδιές σας θα γεμίσουν από ακτινοβόλα χαρά.»²¹

Αντλούμε μεγάλη χαρά από τη γνώση ότι, σε όλο τον κόσμο, πολλαπλασιάζονται κατά χιλιάδες οι ευλαβικές συγκεντρώσεις στις οποίες φίλοι και γείτονες συναντιούνται για να επικοινωνήσουν με τον Θεό. Ο Παγκόσμιος Οίκος Δικαιοσύνης γράφει:

«Οι ευλαβικές συγκεντρώσεις είναι περιστάσεις όπου οποιαδήποτε ψυχή μπορεί να συμμετάσχει, να εισπνεύσει ουράνιες ευωδίες, να βιώσει τη γλυκύτητα της προσευχής, να διαλογιστεί τον Δημιουργικό Λόγο, να μεταφερθεί πάνω στις φτερούγες του πνεύματος και να επικοινωνήσει με τον ένα Αγαπημένο. Δημιουργούνται αισθήματα αδελφότητας και κοινού σκοπού, ιδιαίτερα στις πνευματικά ανεβασμένες συζητήσεις που προκύπτουν φυσιολογικά σε τέτοιες ώρες και στις οποίες «η πόλη της ανθρώπινης καρδιάς» μπορεί ν' ανοίξει.»²²

Όταν νιώθουμε την ώθηση να προσευχηθούμε, περιμένουμε για μια στιγμή προκειμένου να καθαρίσουμε τον νου μας από τα πράγματα αυτού του κόσμου. Ενώ προσευχόμαστε, διατηρούμε τις σκέψεις μας επικεντρωμένες στον Θεό. Αφού θα έχουμε απαγγείλει προσευχές, παραμένουμε σιωπηλοί για λίγο και δεν προχωρούμε απότομα σε άλλη δραστηριότητα. Το ίδιο ισχύει κι όταν ακούμε προσευχές που προσφέρονται από άλλους σε μια συγκέντρωση. Σε τέτοιες περιπτώσεις, διατηρούμε μια στάση προσευχής και παρακολουθούμε τα λόγια προσεχτικά σαν να ήμασταν εμείς αυτοί που τα απαγγέλλουν.

1. Με τι πνεύμα θα πρέπει να συγκεντρωνόμαστε όταν απαγγέλλουμε τους στίχους του Θεού;

2. Ποια επίδραση θα έχει η συγκέντρωσή μας όταν γίνεται για ν' απαγγείλουμε τους στίχους του Θεού;

3. Οι ευλαβικές συναντήσεις είναι περιστάσεις όπου οποιαδήποτε ψυχή μπορεί
 — _____,
 — _____,
 — _____,
 — _____,
 — _____ και
 — _____.
4. Τι συναισθήματα παράγονται στις ευλαβικές συναντήσεις;

5. Ποια είναι η επίδραση πνευματικά υψηλών συζητήσεων που προκύπτουν
 φυσιολογικά στις ευλαβικές συναντήσεις;

6. Γράψτε μερικά λόγια για την ευσεβή στάση που θα πρέπει να δείχνουμε όταν
 προσευχόμαστε, είτε μόνοι είτε σε μια συγκέντρωση.

ΜΕΡΟΣ 11^ο

Η πρώτη ενότητα αυτού του βιβλίου επικεντρώθηκε πάνω στην καθημερινή ανάγνωση κειμένων από τις Γραφές και στον στοχασμό των νοημάτων τους. Έχετε συλλογιστεί εδώ τη σπουδαιότητα της προσευχής και, σαν αποτέλεσμα, έχετε ενισχύσει τη συνήθεια της καθημερινής προσευχής. Το προηγούμενο κεφάλαιο τόνισε τη σημασία της κοινοτικής λατρείας. Όλα όσα έχετε μελετήσει μέχρι τώρα σας έχουν προετοιμάσει να κάνετε, αν το επιθυμείτε, μία πρώτη πράξη στο μονοπάτι της υπηρεσίας: να γίνετε οικοδεσπότες μιας ευλαβικής συνάντησης.

Σαν ένα πρώτο βήμα, μπορεί να θελήσετε να αποστηθίσετε μερικές προσευχές και να βρείτε μια ευκαιρία να τις μοιραστείτε με μερικούς φίλους. Την ίδια στιγμή, θα μπορούσατε να φροντίσετε να συμμετάσχετε σε τουλάχιστον μία ευλαβική συνάντηση στην κοινότητά σας και να θεωρηθείτε ανάμεσα στους ενθουσιώδεις υποστηρικτές της. Τέλος, λοιπόν, μπορεί ν' αποφασίσετε να γίνετε εσείς οι ίδιοι οικοδεσπότες μιας ευλαβικής συνάντησης, προσκαλώντας τους φίλους σας, μέλη της οικογένειας και γείτονες να συγκεντρώνονται τακτικά για προσευχή και συντροφικότητα. Δεν είναι ασυνήθιστο δύο ή τρεις συμμετέχοντες αυτής της σειράς μαθημάτων να ξεκινήσουν μαζί μια τέτοια ευλαβική συνάντηση.

Όπως μπορείτε να φανταστείτε, δεν υπάρχουν τελετουργικά για το πώς πρέπει να διοργανώνεται η ευλαβική συνάντηση. Αλλά σαφώς είναι μια συγκέντρωση φίλων στην οποία προσφέρονται προσευχές, διαβάζονται κείμενα από τις Γραφές και λαμβάνουν χώρα συζητήσεις που χαρίζουν ψυχική ανάταση – και όλα αυτά σε μια εμφανώς πνευματική ατμόσφαιρα. Μπορείτε να πείτε μερικά λόγια για την κάθε μία από τις ακόλουθες ιδέες, αναφορικά με την διοργάνωση μιας ευλαβικής συνάντησης;

Διανομή θερμών και στοργικών προσκλήσεων

Δημιουργία ενός φιλόξενου περιβάλλοντος

Διατήρηση μιας ατμόσφαιρας ευλάβειας

Πρώθηση μιας χαρούμενης συντροφικότητας

Ενθάρρυνση μιας συζήτησης που προσφέρει πνευματική ανάταση

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά* (εκδόσεις: Αηδόνη, 2005), XLIII, παρ. 4.
2. Μπαχαολλά, στο *Αξιοπιστία*: (εκδόσεις), αρ. 21.
3. *The Call of the Divine Beloved: Selected Mystical Works of Bahá'u'lláh* (Haifa: Bahá'í World Centre, 2018), no 2.43, p. 31.
4. Από μία ομιλία που δόθηκε στις 5 Μαΐου 1912, δημοσιευμένη στο *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912* (Wilmette: Bahá'í Publishing, 2012), p. 127.
5. Μπαχαολλά, *Απόκρυφα Λόγια*, Αραβικά αρ. 13.
6. Από μία επιστολή με ημερομηνία 8 Δεκεμβρίου 1935 γραμμένη εκ μέρους του Σόγκι Εφέντι, δημοσιευμένη στο *Προσευχή και Ευλαβική Ζωή*: αρ. 71.
7. Λόγια του Αμπντόλ-Μπαχά, παρατίθενται στο J. E. Esslemont, *Μπαχαολλά και η Νέα Εποχή* (εκδόσεις: Αηδόνη, 1986, σ. 116) Bahá'u'lláh and the New Era: An Introduction to the Bahá'í Faith (Wilmette: Bahá'í Publishing, 2006, 2017 printing), p. 106.
8. Αυτόθι.
9. Μπαχαολλά, στο *Bahá'í Prayers: A Selection of Prayers Revealed by Bahá'u'lláh, the Báb, and 'Abdu'l-Bahá* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2002, 2017 printing), pp. 7–8.
10. Αυτόθι, p. 9.
11. Λόγια του Αμπντόλ-Μπαχά, παρατίθενται στο *Star of the West*, vol. 8, αρ. 4 (17 May 1917), p. 41.
12. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, CXXXVI, παρ. 2, Επίσης στο *Bahá'í Prayers*, p. iii.
13. Μπαχαολλά, στο *Bahá'í Prayers*, pp. 8–9.
14. Αυτόθι, p. 12.
15. Αμπντόλ-Μπαχά, στο *Προσευχή και Ευλαβική Ζωή*, αρ. 24.
16. Από μία ομιλία που δόθηκε από τον Αμπντόλ-Μπαχά, με ημερομηνία 5 Αυγούστου 1912, δημοσιευμένη στο *The Promulgation of Universal Peace*, p. 345.
17. *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá* (Wilmette: Bahá'í Publishing, 2010, 2015 printing), no 22.1, pp. 75–76.
18. Από μία επιστολή με ημερομηνία 10 Ιανουαρίου 1936 γραμμένη εκ μέρους του Σόγκι Εφέντι, δημοσιευμένη στο *Προσευχή και Ευλαβική Ζωή*, αρ. 61.
19. Από μία επιστολή με ημερομηνία 10 Ιανουαρίου 1936 γραμμένη εκ μέρους του Σόγκι Εφέντι, παρατίθεται στο *Bahá'í Prayers*, p. 301.
20. Μπαχαολλά, στο *Bahá'í Prayers*, p. 4.
21. Μπαχαολλά, στο *Προσευχή και Ευλαβική Ζωή*, αρ. 68.
22. Από ένα μήνυμα με ημερομηνία 29 Δεκεμβρίου 2015, δημοσιευμένο στο *Framework for Action: Selected Messages of the Universal House of Justice and Supplementary Material, 2006–2016* (West Palm Beach: Palabra Publications, 2017), no 35.49, p. 232. Και στο *Προσευχή και Ευλαβική Ζωή*, αρ. 76

Ζωή και Θάνατος

Σκοπός

Να αναγνωρίσουμε ότι η ζωή δε συνίσταται μόνο από τις μεταβολές και τις συγκυρίες αυτού του κόσμου αλλά βρίσκει την αληθινή της σημασία στην ανάπτυξη της ψυχής

ΜΕΡΟΣ 1^ο

Η ανθρώπινη ψυχή είναι εξυψωμένη πάνω από την ύλη και τον φυσικό κόσμο. Σε μία από τις ομιλίες Του ο Αμπντολ-Μπαχά εξηγεί:

«Αυτά τα υλικά σώματα συντίθενται από άτομα. Όταν αυτά τα άτομα αρχίζουν να διαχωρίζονται ξεκινά η αποσύνθεση, τότε επέρχεται αυτό που ονομάζουμε θάνατο...»

«Είναι διαφορετικά με την ψυχή. Η ψυχή δεν είναι συνδυασμός στοιχείων, δεν συντίθεται από πολλά άτομα, είναι από μία αδιαίρετη ουσία και συνεπώς αιώνια. Είναι εντελώς έξω από την τάξη της φυσικής δημιουργίας. Είναι αθάνατη!»¹

1. Τι σημαίνει «συντίθεται»; _____
2. Η ανθρώπινη ψυχή συντίθεται από ποικίλα στοιχεία, όπως τα υλικά σώματα; _____
3. Η ανθρώπινη ψυχή είναι μια φυσική οντότητα; _____

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Μία επιστολή του Σόγι Εφέντι δηλώνει ότι «η ψυχή του ανθρώπου αποκτά ύπαρξη κατά τη σύλληψη.»² Απαντώντας σε μια ερώτηση σχετικά με τη σημασία της «σύλληψης», ο Παγκόσμιος Οίκος Δικαιοσύνης παρατηρεί:

«Δεν έχει βρεθεί τίποτα στις Μπαχά Γραφές που να ορίζει με ακρίβεια τη βιολογική στιγμή και φύση του γεγονότος που περιγράφεται ως 'σύλληψη'. Η χρήση του όρου σε ιατρικό πλαίσιο φαίνεται να είναι επίσης ανακριβής. Πράγματι μία κατανόηση της σύλληψης είναι ότι συμπίπτει με τη γονιμοποίηση. Μία άλλη ακόμη ότι συμβαίνει μετά τη γονιμοποίηση και την εμφύτευση, στην έναρξη της κυοφορίας. Συνεπώς, μπορεί να μην είναι δυνατόν να μάθουμε πότε συμβαίνει η σύνδεση της ψυχής με την υλική μορφή, και τέτοια ερωτήματα μπορεί να είναι άλυτα από την ανθρώπινη σκέψη ή έρευνα αφού σχετίζονται με μυστήρια του πνευματικού κόσμου και τη φύση της ίδιας της ψυχής.»³

1. Πότε αποκτά ύπαρξη η ανθρώπινη ψυχή; _____
2. Ο όρος «σύλληψη» περιγράφει μια ακριβή βιολογική στιγμή; _____

ΜΕΡΟΣ 3^ο

Η σχέση μεταξύ ψυχής και σώματος δεν είναι υλική. Η ψυχή δεν εισέρχεται στο σώμα ή εξέρχεται από αυτό και δεν καταλαμβάνει φυσικό χώρο. Η σχέση της με το σώμα είναι παρόμοια μ' εκείνη του φωτός με τον καθρέφτη που το αντανακλά. Το φως που εμφανίζεται μέσα στον καθρέφτη δεν είναι μέσα του. Ομοίως, η ψυχή δεν είναι μέσα στο σώμα. Όπως υποδεικνύει ο Αμπντολ-Μπαχά,

«η λογική ψυχή, ή το ανθρώπινο πνεύμα, δεν υφίσταται μέσω αυτού του σώματος ενυπάρχοντας σ' αυτό – δηλαδή δεν εισέρχεται σ' αυτό. Διότι η ενύπαρξη και η είσοδος είναι χαρακτηριστικά των σωμάτων και η λογική ψυχή είναι καθαγιασμένη από αυτά. Ποτέ δεν εισήλθε στο σώμα, πρώτα απ' όλα, για να απαιτήσει, βγαίνοντας από αυτό, μια άλλη κατοικία. Όχι, η σύνδεση του πνεύματος με το σώμα είναι σαν τη σύνδεση αυτής της λάμπας με τον καθρέφτη. Αν ο καθρέφτης είναι γυαλισμένος και τέλειος, το φως της λάμπας θα εμφανιστεί μέσα του και αν ο καθρέφτης είναι σπασμένος ή σκεπασμένος από σκόνη, το φως θα παραμείνει κρυμμένο.»⁴

1. Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις:

α. Η λογική ψυχή, ή το _____, δεν υφίσταται μέσω αυτού του σώματος ενυπάρχοντας σ' αυτό – δηλαδή η ψυχή δεν _____ σ' αυτό.

β. Η _____ ή το ανθρώπινο πνεύμα, δεν εισέρχεται στο σώμα. Διότι η ενύπαρξη και η είσοδος είναι _____ και η λογική ψυχή είναι _____.

γ. Η ψυχή ποτέ _____ στο σώμα, πρώτα απ' όλα, για να απαιτήσει, βγαίνοντας από αυτό, _____.

δ. Η σύνδεση του πνεύματος με το σώμα είναι σαν τη σύνδεση μιας _____.

ε. Αν ο καθρέφτης είναι γυαλισμένος και τέλειος, _____ μέσα του.

στ. Αν ο καθρέφτης είναι σπασμένος ή σκεπασμένος από σκόνη, _____.

2. Με βάση τα όσα έχουμε μελετήσει έως τώρα, κρίνετε αν τα ακόλουθα είναι σωστά:

___ Η ψυχή δεν ανήκει στον φυσικό κόσμο.

___ Η ψυχή είναι μέσα στο σώμα.

- ___ Το σώμα είναι ο ιδιοκτήτης της ψυχής.
- ___ Η ψυχή είναι αθάνατη.
- ___ Το άτομο ξεκινάει να υπάρχει όταν η ψυχή συνδέεται με το έμβρυο.
- ___ Η ζωή αρχίζει όταν το άτομο γεννιέται σ' αυτόν τον κόσμο.
- ___ Η υλική ύπαρξη του ατόμου συνεχίζει μετά τον θάνατο.
- ___ Η ζωή συνίσταται από τα πράγματα που μας συμβαίνουν κάθε μέρα.

3. Χρησιμοποιήστε την εικόνα του φωτός και του καθρέφτη για να περιγράψετε τη σχέση της ψυχής με το σώμα:

ΜΕΡΟΣ 4^ο

Υπάρχει μια πολύ ειδική σχέση μεταξύ της ψυχής και του σώματος, τα οποία μαζί συνθέτουν την ανθρώπινη ύπαρξη. Αυτή η σχέση καλύπτει μόνο το διάστημα μιας θνητής ζωής. Όταν παύσει η σχέση μεταξύ τους, το κάθε ένα επιστρέφει στην προέλευσή του, το σώμα στον κόσμο της σκόνης και η ψυχή στους πνευματικούς κόσμους του Θεού, όπου συνεχίζει να προοδεύει. Ο Αμπντολ-Μπαχά δηλώνει:

«Το ανθρώπινο πνεύμα έχει αρχή αλλά όχι τέλος: Διαρκεί για πάντα.»⁵

Σε μία από τις ομιλίες Του διασαφηνίζει:

«Το πνεύμα δε χρειάζεται ένα σώμα, αλλά το σώμα χρειάζεται το πνεύμα, αλλιώς δεν μπορεί να ζήσει. Η ψυχή μπορεί να ζήσει χωρίς ένα σώμα, αλλά το σώμα χωρίς μια ψυχή πεθαίνει.»⁶

Και ο Φύλακας εξηγεί:

«Αναφορικά με την ψυχή του ανθρώπου: Σύμφωνα με τις Μπαχάι Διδασκαλίες η ανθρώπινη ψυχή αρχίζει με τον σχηματισμό του ανθρώπινου εμβρύου και συνεχίζει ν' αναπτύσσεται και να περνά από ατέλειωτα στάδια ύπαρξης μετά τον αποχωρισμό της από το σώμα. Η πρόοδος της είναι συνεπώς απεριόριστη.»

1. Έχοντας τα παραπάνω αποσπάσματα στον νου, απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

α. Το σώμα χρειάζεται την ψυχή; _____

β. Η ψυχή χρειάζεται το σώμα; _____

γ. Τι συμβαίνει με τη σχέση μεταξύ σώματος και ψυχής όταν πεθαίνουμε;

δ. Τι συμβαίνει στην ψυχή μετά τον θάνατο; _____

ε. Πόσο διαρκεί η πρόοδος της ψυχής; _____

στ. Πότε τελειώνει η ζωή; _____

2. Αποφασίστε ποια από τα ακόλουθα συμφωνούν με τα όσα έχουμε μελετήσει σ' αυτά τα κεφάλαια:

Ο θάνατος είναι μια τιμωρία.

Η σχέση μεταξύ σώματος και ψυχής καλύπτει μόνο το διάστημα της θνητής ζωής.

Το σώμα είναι ικανό να προοδεύει αιώνια.

Η ψυχή θα προοδεύει παντοτινά.

Ο θάνατος είναι το τέλος της ζωής.

Θα υπάρξει η ημέρα της κρίσης όταν τα σώματά μας θα εγερθούν.

Στον θάνατο, η ψυχή έχει περισσότερη ελευθερία από ό,τι είχε πριν.

Η ζωή τελειώνει με τον θάνατο.

Θα πρέπει να φοβόμαστε τον θάνατο.

Η τροφή, τα ρούχα, η ανάπαυση και η ψυχαγωγία είναι απαραίτητα για την ψυχή.

Η ψυχή κουράζεται καθώς το σώμα χρησιμοποιεί την ενέργειά της.

Η ψυχή δεν επηρεάζεται από την ασθένεια ή την αδυναμία του σώματος.

Το ανθρώπινο ον θα έχει φυσικές ανάγκες ακόμη και μετά τον θάνατο.

ΜΕΡΟΣ 5^ο

Είδαμε ότι η ψυχή δεν καταλαμβάνει φυσικό χώρο και δε λειτουργεί σύμφωνα με τους νόμους της φύσης όπως κάνουν οι υλικές οντότητες. Η ψυχή ασκεί επιρροή στον κόσμο μέσω της επενέργειας του σώματος, αλλά αυτό δεν είναι το μοναδικό μέσον μέσω του οποίου η ψυχή ασκεί τη δύναμή της. Ο Μπαχαλλά δηλώνει:

«Αληθινά λέγω, η ανθρώπινη ψυχή είναι υπεράνω κάθε εξόδου και επιστροφής. Είναι ακίνητη και όμως πετά· κινείται και όμως είναι ακίνητη.»⁸

Και ο Αμπντολ-Μπαχά μας λέει:

«Να ξέρετε ότι η επιρροή και η αντίληψη του ανθρώπινου πνεύματος είναι δύο ειδών, δηλαδή, το ανθρώπινο πνεύμα έχει δύο τρόπους λειτουργίας και κατανόησης. Ο ένας τρόπος είναι μέσω της παρέμβασης σωματικών μέσων και οργάνων. Έτσι βλέπει με τα μάτια, ακούει με τα αφτιά, μιλάει με τη γλώσσα....

«Ο άλλος τρόπος επιρροής και δράσης του πνεύματος είναι χωρίς αυτά τα σωματικά μέσα και όργανα.»⁹

1. Συμπληρώστε τα κενά στις ακόλουθες προτάσεις:

α. Η ανθρώπινη ψυχή είναι εξυψωμένη πάνω από κάθε _____ και _____.

β. Είναι _____ κι όμως _____.

γ. _____ κι όμως είναι _____.

2. Περιγράψτε τους δύο τρόπους με τους οποίους η ψυχή αντιλαμβάνεται και ασκεί επιρροή σ' αυτό τον κόσμο:

3. Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα από την επιρροή και τη δράση του πνεύματος χωρίς σωματικά μέσα και όργανα:

ΜΕΡΟΣ 6^ο

Τώρα, σαν αποτέλεσμα της συζήτησης στα προηγούμενα κεφάλαια, διαβάστε το ακόλουθο κείμενο από τις Γραφές του Μπαχαλλά:

«Γνώριζε ότι η ψυχή του ανθρώπου είναι εξυψωμένη και ανεξάρτητη απ' όλες τις αδυναμίες του σώματος ή του νου. Το ότι ένα άρρωστο άτομο δείχνει σημεία αδυναμίας, οφείλεται στα εμπόδια που παρεμβάλλονται μεταξύ της ψυχής και του σώματός του, γιατί η ίδια η ψυχή μένει ανεπηρέαστη από οποιεσδήποτε σωματικές παθήσεις. Σκέψου το φως του λύχνου. Αν και ένα εξωτερικό αντικείμενο μπορεί να παρεμβάλλεται στην ακτινοβολία του, το φως αυτό καθαυτό συνεχίζει να λάμπει με αμείωτη ισχύ. Ομοίως, κάθε ασθένεια που προσβάλλει το σώμα του ανθρώπου είναι ένα κώλυμα που εμποδίζει την ψυχή να φανερώσει την έμφυτη δύναμη και ισχύ της. Όταν όμως αυτή εγκαταλείπει το σώμα, θα δείξει τέτοια υπεροχή και θα αποκαλύψει τέτοια επιρροή που καμιά δύναμη επί της γης δεν μπορεί να φτάσει. Κάθε αγνή, κάθε εξευγενισμένη και καθαγιασμένη ψυχή θα προικιστεί με τρομερή ισχύ και θα αγαλλιάσει με υπέρμετρη χαρά.»¹⁰

1. Εξηγείστε με δικά σας λόγια πώς παραμένει η ψυχή ανεπηρέαστη από τον χωρισμό της από το σώμα.

2. Θα διατηρήσουμε την ατομικότητά μας μετά τον θάνατο του φυσικού μας σώματος;

ΜΕΡΟΣ 7^ο

Ο Μπαχαλλά μας λέει:

«Και τώρα σχετικά με την ερώτησή σου όσον αφορά την ψυχή του ανθρώπου και την επιβίωση της μετά το θάνατο. Γνώριζε, αληθινά, ότι η ψυχή, μετά τον αποχωρισμό της από το σώμα, θα συνεχίσει να προοδεύει μέχρι να φτάσει στην παρουσία του Θεού, σε μια στάθμη και κατάσταση που ούτε ο κύκλος των εποχών και των αιώνων, ούτε οι αλλαγές και οι συγκυρίες αυτού του κόσμου μπορούν να αλλάξουν. Θα διαρκέσει όσο θα διαρκέσουν η Βασιλεία του Θεού, η κυριαρχία Του, η εξουσία Του και η ισχύς Του. Θα φανερώνει τα σημεία του Θεού και τις ιδιότητές Του και θα αποκαλύπτει τη στοργική καλοσύνη και τη γενναιοδωρία Του.»¹¹

1. Για πόσον καιρό θα συνεχίσει η ψυχή να προοδεύει μετά τον φυσικό θάνατο;

2. Σε ποια κατάσταση θα συνεχίσει η ψυχή το αιώνιο ταξίδι της προς την παρουσία του Θεού;

3. Ποιες είναι μερικές από τις ιδιότητες και μερικά σημάδια που θα φανερώσει η ψυχή σ' εκείνη την κατάσταση;

4. Με βάση τα όσα έχουμε μελετήσει έως τώρα, κρίνετε αν τα ακόλουθα είναι σωστά:
 Η Βασιλεία του Θεού θα διαρκέσει εσαεί.
 Η ψυχή έχει την ικανότητα να φανερώνει τις ιδιότητες του Θεού.
 Οι προσευχές που λέμε για τους νεκρούς δεν επηρεάζουν την πρόοδο της ψυχής τους.
 Η ψυχή δεν παύει ποτέ να υπάρχει.

ΜΕΡΟΣ 8^ο

Ο Μπαχαολλά δηλώνει:

«Γνώριζε, ότι κάθε αφτί που ακούει, αν διατηρηθεί αγνό και αμόλυντο, πρέπει, πάντα και από κάθε κατεύθυνση, ν' ακούει τη φωνή που λέει αυτά τα άγια λόγια: “Αληθινά, ανήκουμε στον Θεό και σ' Αυτόν θα επιστρέψουμε.” Τα μυστήρια του σωματικού θανάτου του ανθρώπου και της επιστροφής του δεν έχουν φανερωθεί και παραμένουν ακόμα ανεξιχνίαστα. Μα τη δικαιοσύνη του Θεού! Αν αποκαλύπτονταν, θα προκαλούσαν τέτοιο φόβο και θλίψη που μερικοί θα χάνονταν, ενώ άλλοι θα γέμιζαν με τέτοια χαρά που θα ήθελαν να πεθάνουν και θα εκλιπαρούσαν, με αδιάκοπη λαχτάρα, τον έναν αληθινό Θεό - εξυψωμένη ας είναι η δόξα Του - να επισπεύσει το τέλος τους.

«Ο θάνατος προσφέρει στον κάθε πεπεισμένο πιστό το κύπελλο που είναι πραγματικά ζωή. Απονέμει χαρά και είναι ο φορέας της αγαλλίασης. Χαρίζει το δώρο της αιώνιας ζωής.

«Όσο για εκείνους που έχουν δοκιμάσει τον καρπό της γήινης ύπαρξης του ανθρώπου, που είναι η αναγνώριση του ενός αληθινού Θεού, εξυψωμένη ας είναι η δόξα Του, η επόμενη ζωή τους θα είναι τέτοια που εμείς δεν μπορούμε να περιγράψουμε. Η γνώση επ' αυτού είναι του Θεού και μόνο, του Κυρίου όλων των κόσμων.»¹²

«Ω Υιε του Υψίστου! Έχω κάνει τον θάνατο αγγελιαφόρο χαράς για σένα. Γιατί θλίβεσαι; Έκανα το φως να σκορπίσει πάνω σου τη λαμπρότητά του. Γιατί καλύπτεσαι με πέπλο απ' αυτό;»¹³

1. Ποιες από τις ακόλουθες δηλώσεις είναι σωστές;

Η ψυχή του ανθρώπινου όντος προέρχεται από τον Θεό και θα επιστρέψει σ' Αυτόν.

Κάθε γνώση περί της ζωής μετά τον θάνατο ανήκει στον Θεό.

Για τον πεπεισμένο πιστό, ο θάνατος είναι ζωή.

Ο θάνατος είναι αγγελιαφόρος χαράς.

2. Τώρα, λαμβάνοντας υπόψη τα όσα έχουμε μελετήσει σε αυτά τα κεφάλαια, γράψτε μία σύντομη παράγραφο για τη ζωή, τον θάνατο, το σώμα και την ψυχή.

ΜΕΡΟΣ 9^ο

Αμπντολ-Μπαχά εξηγεί:

«Στην αρχή της ανθρώπινης ζωής του ο άνθρωπος ήταν έμβρυο στον κόσμο της μήτρας, όπου ανέπτυξε την ικανότητα και την αξιοσύνη να πορευθεί σ' αυτόν τον κόσμο. Τις δυνάμεις που του ήταν απαραίτητες γι' αυτό τον κόσμο τις απέκτησε σ' εκείνο τον κόσμο. Χρειαζόταν μάτια σ' αυτό τον κόσμο, τα απέκτησε στον κόσμο της μήτρας. Χρειαζόταν αφτιά σ' αυτό τον κόσμο. Τα απέκτησε εκεί. Όλες τις δυνάμεις που ήταν απαραίτητες σε αυτόν τον κόσμο τις απέκτησε στον κόσμο της μήτρας. Σ' εκείνο τον κόσμο προετοιμάστηκε γι' αυτόν τον κόσμο κι όταν εισήλθε σ' αυτόν τον κόσμο είδε ότι κατείχε όλες τις απαιτούμενες δυνάμεις και είχε αποκτήσει όλα τα μέλη και τα όργανα που ήταν απαραίτητα για αυτή τη ζωή, σ' εκείνο τον κόσμο. Έπεται ότι σ' αυτό τον κόσμο επίσης πρέπει να προετοιμαστεί για τη μετέπειτα ζωή. Εκείνο που του χρειάζεται στον κόσμο της Βασιλείας πρέπει να το αποκτήσει και να το προετοιμάσει εδώ. Όπως απέκτησε τις απαραίτητες δυνάμεις γι' αυτόν τον κόσμο στον κόσμο της μήτρας, έτσι πρέπει ν' αποκτήσει τα όσα θα χρειαστεί στον κόσμο της Βασιλείας -δηλαδή, όλες τις ουράνιες δυνάμεις- σ' αυτό τον κόσμο.»¹⁴

3. Αποφασίστε αν τα ακόλουθα είναι σωστά ή όχι:

Όλες οι δυνάμεις που είναι απαραίτητες γι' αυτό τον κόσμο αποκτιούνται στον κόσμο της μήτρας.

Δεν υπάρχει καμιά ανάγκη να προετοιμάζει κανείς τον εαυτό του για τη ζωή στον επόμενο κόσμο.

Ό,τι χρειαζόμαστε στον κόσμο της Βασιλείας πρέπει ν' αποκτηθεί εκεί.

Ο σκοπός αυτής της ζωής είναι ν' αποκτήσουμε τις δυνάμεις που είναι απαραίτητες για τη ζωή στον επόμενο κόσμο.

Η αληθινή ζωή ξεκινάει όταν κανείς πεθαίνει και πηγαίνει στη θείκη Βασιλεία.

Η αληθινή ζωή ξεκινάει σ' αυτόν τον κόσμο και συνεχίζεται μετά τον φυσικό θάνατο.

4. Ποιες είναι μερικές ικανότητες που λαμβάνει το ανθρώπινο ον στον κόσμο της μήτρας;

5. Ποια είναι μερικά από τα προσόντα που θα πρέπει ν' αποκτηθούν εδώ για τη ζωή μετά τον θάνατο;

ΜΕΡΟΣ 10^ο

Ο Μπαχαολλά διακηρύσσει:

«Όλο το καθήκον του ανθρώπου την Ημέρα αυτή είναι, ν' αποκτήσει εκείνο το μερίδιο από τον χείμαρρο της χάρης που ο Θεός παρέχει γι' αυτόν. Ας μη σκεφτεί επομένως κανείς πόσο μεγάλο ή μικρό είναι το δοχείο. Η μερίδα μερικών μπορεί να χωράει σε μια παλάμη, η μερίδα άλλων να γεμίζει ένα κύπελλο και άλλων ακόμη και ένα μεγάλο δοχείο.»¹⁵

1. Υπό το φως των παραπάνω αποσπασμάτων, απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

α. Ποιο είναι το καθήκον κάθε ατόμου αυτή την Ημέρα;

β. Ποιες είναι μερικές από τις ευλογίες που έχετε λάβει από τον Θεό;

γ. Σε τι αναφέρεται η λέξη «δοχείο» στο παραπάνω απόσπασμα;

δ. Γιατί δε θα πρέπει να σκεφτόμαστε το «πόσο μεγάλη ή μικρή» είναι η ικανότητα με την οποία έχουμε προικιστεί;

ε. Ποια είναι μερικά από τα πράγματα που μας εμποδίζουν από το να λάβουμε το μερίδιό μας από τη χάρη του Θεού;

2. Ποια από τα ακόλουθα είναι σωστά;

___ Το πόσο μεγάλη ή μικρή είναι η ικανότητά μας αναφέρεται στο πόσο έξυπνοι είμαστε.

___ Για να υπηρετήσουμε τον Θεό, χρειάζεται να ξεχάσουμε την αδυναμία μας και να εναποθέσουμε όλη μας την εμπιστοσύνη σ' Αυτόν.

___ Αν σ' αυτόν τον κόσμο δεν αναπτύξουμε τις ικανότητες που μας έχει χαρίσει ο Θεός, οι ψυχές μας θα είναι αδύναμες όταν φτάσουμε στον επόμενο κόσμο.

ΜΕΡΟΣ 11^ο

Ο Μπαχαλλά δηλώνει:

«Με ερωτήσεις σχετικά με τη φύση της ψυχής. Γνώριζε αληθινά, ότι η ψυχή είναι ένα σημάδι του Θεού, ένα ουράνιο πετράδι, του οποίου την πραγματικότητα οι πιο μορφωμένοι άνθρωποι απέτυχαν να συλλάβουν και του οποίου το μυστήριο κανένας νους, οσοδήποτε οξύς και αν είναι, δεν μπορεί ποτέ να ελπίζει ότι θα εξιχνιάσει. Είναι το πρώτο ανάμεσα σ' όλα τα δημιουργήματα, που δηλώνει την υπεροχή του Δημιουργού του, το πρώτο που αναγνωρίζει τη δόξα Του, που προσηλώνεται στην αλήθεια Του και που υποκλίνεται σε εκδήλωση λατρείας ενώπιόν Του.»¹⁶

1. Συμπληρώστε τα κενά με τις ακόλουθες προτάσεις:

α. Η ψυχή είναι ένα _____ του Θεού.

β. Η ψυχή είναι ένα _____ του οποίου την _____ οι πιο μορφωμένοι απέτυχαν να συλλάβουν και του οποίου _____ κανένας νους, οσοδήποτε οξύς κι αν είναι, δεν μπορεί ποτέ να ελπίζει ότι θα _____.

γ. Η ψυχή είναι το _____ που δηλώνει την _____.

δ. Η ψυχή είναι το πρώτο _____ τη δόξα του Θεού.

ε. Η ψυχή είναι το πρώτο _____ στην αλήθεια Του.

στ. Η ψυχή είναι το πρώτο _____ σε εκδήλωση λατρείας ενώπιον του Θεού.

2. Ποια από τα ακόλουθα είναι σωστά;

___ «εξιχνιάζω» σημαίνει βρίσκω.

__ Ανάμεσα σε όλα τα δημιουργήματα, το πρώτο που αναγνωρίζει τον Θεό είναι ο άνθρωπος νους.

__ «Οξύς» σημαίνει αιχμηρός.

__ Ένας μορφωμένος άνθρωπος κατανοεί το μυστήριο της ψυχής.

__ Μόνο οι σπουδαίοι φιλόσοφοι μπορούν να δηλώσουν την υπεροχή του Θεού.

__ Δεν είναι απαραίτητο να σκεφτόμαστε την ψυχή επειδή ποτέ δε θα μπορέσουμε να την κατανοήσουμε.

ΜΕΡΟΣ 12^ο

Ο Μπαχαολλά δηλώνει:

«Είστε σαν το πουλί που πετάει με όλο το σφρίγος των δυνατών φτερών του, και με απόλυτη και μακάρια σιγουριά, στην απεραντοσύνη των ουρανόων, μέχρι που, ωθούμενο να ικανοποιήσει την πείνα του, στρέφεται με λαχτάρα προς το νερό και τον πηλό της γης και έχοντας παγιδευτεί στο βρόχο της επιθυμίας του, βρίσκει τον εαυτό του ανίκανο να ξαναπετάξει στις επικράτειες απ' όπου ήρθε. Αδύναμο να αποτινάξει το φορτίο που βαραίνει τις λερωμένες φτερούγες του, αυτό το πουλί, που μέχρι τότε ήταν ένας κάτοικος των ουρανόων, αναγκάζεται τώρα να αναζητήσει μια κατοικία μέσα στη σκόνη. Συνεπώς, ω υπηρέτες Μου, μη μολύνετε τις φτερούγες σας με τον πηλό της δυστροπίας και των μάταιων επιθυμιών και μην τις αφήνετε να κηλιδωθούν από τη σκόνη του φθόνου και του μίσους, ώστε να μην εμποδιστείτε να πετάξετε στους ουρανόους της θεϊκής Μου επίγνωσης.»¹⁷

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις:

α. Το πουλί στο οποίο αναφέρεται ο Μπαχαολλά σ' αυτό το απόσπασμα είναι _____.

β. Αυτό το πουλί είναι κάτοικος των _____.

γ. Αν οι φτερούγες του είναι λερωμένες, το πουλί αναγκάζεται να αναζητήσει την κατοικία του _____.

2. Τώρα απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

α. Πώς «λερώνονται» οι «φερούγες της ψυχής»;

β. Ποια είναι μερικά από τα βάρη που, σαν «το νερό και τον πηλό της γης», βαραίνουν τις φερούγες της ψυχής;

γ. Ποια είναι μερικά από τα πράγματα που μπορούν να μας εμποδίσουν από το να υψωθούμε στους ουρανούς της θεϊκής γνώσης;

δ. Γιατί θα αντάλλαζε μια ψυχή την ουράνια κατοικία της με τη σκόνη αυτού του κόσμου;

3. Κρίνετε αν οι ακόλουθες προτάσεις είναι σωστές:

___ Οι Εγκόσμιες προσκολλήσεις παρακωλύουν την πνευματική μας πρόοδο.

___ Η δυστροπία και οι μάταιες επιθυμίες μας μας συγκρατούν από το να πετάξουμε στους ουρανούς της θεϊκής γνώσης.

___ Ο φθόνος και το μίσος είναι φυσικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου όντος και δε βαραίνουν την ψυχή.

___ Μπορούμε να απαλλαγούμε από τα βάρη που μας εμποδίζουν από το να υψωθούμε στην απεραντοσύνη των ουρανών με το να αποδεσμευόμαστε από τα πράγματα αυτού του κόσμου.

___ Η κατοικία της ψυχής βρίσκεται σ' αυτό τον κόσμο.

ΜΕΡΟΣ 13^ο

Ο Μπαχαλλά λέει:

«Έχοντας δημιουργήσει τον κόσμο και καθετί που ζει και κινείται σ' αυτόν, Αυτός διάλεξε να απονεύμει στον άνθρωπο, μέσω της άμεσης επενέργειας της απεριόριστης και υπέρτατης Βούλησής Του, τη μοναδική διάκριση και ικανότητα να Τον γνωρίζει και να Τον αγαπά - μία ικανότητα που πρέπει οπωσδήποτε να θεωρείται η γενεσιουργός ώθηση και ο πρωταρχικός σκοπός που αποτελεί τη βάση ολόκληρης της δημιουργίας... Πάνω στην ενδότατη πραγματικότητα κάθε δημιουργήματος Αυτός έχει σκορπίσει το φως ενός από τα ονόματά Του και την έχει κάνει αποδέκτη της δόξας μιας από τις ιδιότητές Του. Πάνω στην πραγματικότητα του ανθρώπου όμως, έχει συγκεντρώσει την ακτινοβολία όλων των ονομάτων και ιδιοτήτων Του και την έχει καταστήσει καθρέφτη του Ίδιου Του τού Εαυτού. Απ' όλα τα δημιουργήματα μόνο ο άνθρωπος έχει επιλεγεί για μια τόσο μεγάλη εύνοια, μια τόσο διαρκή γενναιοδωρία.»¹⁸

1. Συμπληρώστε τα παρακάτω κενά:

α. Ο Θεός διάλεξε να απονεύμει στον άνθρωπο τη μοναδική διάκριση και ικανότητα να _____.

β. Πάνω στην ενδότατη πραγματικότητα _____ Ο Θεός έχει σκορπίσει το φως _____ και την έχει καταστήσει αποδέκτη της δόξας _____.

γ. Πάνω στην πραγματικότητα του ανθρώπου έχει συγκεντρώσει την ακτινοβολία _____ και την έχει καταστήσει καθρέφτη του _____.

2. Τώρα απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις

α. Μπορείτε ν' αναφέρετε μερικές από τις ιδιότητες του Θεού;

β. Ποιες είναι μερικές ιδιότητες του Θεού τις οποίες μπορεί ν' αντανάκλα η ανθρώπινη ψυχή;

γ. Πώς μπορούν να φανερωθούν αυτές οι ιδιότητες;

δ. Για ποια ειδική εύνοια έχει επιλεγεί ο άνθρωπος;

3. Ποια από τα ακόλουθα είναι σωστά;

Ο άνθρωπος δεν ξεχωρίζει από την υπόλοιπη δημιουργία.

Η ικανότητα να γνωρίσει κανείς τον Θεό και να Τον αγαπήσει είναι η γενεσιουργός ώθηση και ο πρωταρχικός σκοπός που αποτελεί τη βάση ολόκληρης της δημιουργίας.

Η πραγματικότητα κάθε δημιουργήματος είναι ο αποδέκτης μιας από τις ιδιότητες του Θεού.

Η ανθρώπινη ψυχή μπορεί ν' αντανakλά όλες τις ιδιότητες του Θεού.

ΜΕΡΟΣ 14^ο

Ο Μπαχαλλά μας λέει:

«Αυτές οι δυνάμεις με τις οποίες ο Ήλιος της Θείας γενναιοδωρίας και η Πηγή της ουράνιας καθοδήγησης έχουν προικίσει την πραγματικότητα του ανθρώπου βρίσκονται, εντούτοις, σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα του, όπως η φλόγα είναι κρυμμένη μέσα στο κερί και οι ακτίνες του φωτός είναι δυνάμεις παρούσες μέσα στον λύχνο. Η λάμψη αυτών των δυνάμεων μπορεί να επισκιαστεί από εγκόσμιες επιθυμίες όπως και το φως του ήλιου μπορεί να κρυφτεί πίσω από τη σκόνη και τη σκουριά που καλύπτει τον καθρέφτη. Ούτε το κερί ούτε και ο λύχνος μπορούν να ανάψουν από μόνα τους χωρίς βοήθεια, ούτε είναι ποτέ δυνατόν ο καθρέφτης να απαλλαγεί μόνος του από τη σκουριά του. Είναι σαφές και ολοφάνερο ότι αν δεν ανάψει μια φωτιά ο λύχνος δε θα φωτιστεί ποτέ και αν δεν αφαιρεθεί η σκουριά από την επιφάνεια του καθρέφτη δεν μπορεί ποτέ να παραστήσει την εικόνα του ήλιου ούτε και να αντανakλά το φως και τη δόξα του.»¹⁹

1. Τι σημαίνει η λέξη «λανθάνουσα κατάσταση»;

2. Ποιες είναι μερικές από τις δυνάμεις που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση στην ανθρώπινη ψυχή;

3. Ποιες δυνατότητες έχει μία λάμπα;

4. Ποιες δυνατότητες έχει ένας καθρέφτης;

5. Τι πρέπει να κάνετε σε μια λάμπα για να μπορέσει να δώσει φως;

6. Τι πρέπει να κάνετε σ' έναν καθρέφτη για να μπορεί ν' αντανακλά το φως;

7. Μπορούν η λάμπα και ο καθρέφτης να φανερώσουν μόνοι τους τις δυνατότητές τους;

8. Πώς μπορούμε να συσχετίσουμε αυτά τα δύο παραδείγματα με την κατάσταση της ανθρώπινης ψυχής;

9. Ποιος μπορεί να κάνει την ανθρώπινη ψυχή να φανερώσει τις δυνατότητές της;

ΜΕΡΟΣ 15^ο

Ο Μπαχαολλά δηλώνει:

«Η πύλη της επίγνωσης του Πανάρχαιου Όντος ήταν και θα συνεχίσει να είναι για πάντα κλειστή μπροστά στα μάτια των ανθρώπων. Καμιά ανθρώπινη αντίληψη δε θα βρει ποτέ πρόσβαση στην άγια αυλή Του. Σαν ένα δείγμα του ελέους Του, ωστόσο, και σαν μια απόδειξη της στοργικής Του καλοσύνης, έχει φανερώσει στους ανθρώπους τους Αυγερινούς της θείας Του καθοδήγησης, τα Σύμβολα της θείας Του ενότητας και έχει ορίσει ώστε η επίγνωση αυτών των ιερών Υπάρξεων να ταυτίζεται με την επίγνωση του Ίδιου του Εαυτού Του. Όποιος τους έχει αναγνωρίσει έχει αναγνωρίσει τον Θεό. Όποιος ακούει το κάλεσμά τους έχει ακούσει τη Φωνή του Θεού και όποιος έχει βεβαιώσει την αλήθεια της Αποκάλυψής

τους έχει βεβαιώσει την αλήθεια του Ίδιου του Θεού. Όποιος αποστρέφεται αυτούς, έχει αποστραφεί τον Θεό, και όποιος αρνείται να πιστέψει σε αυτούς έχει αρνηθεί να πιστέψει στον Θεό. Ο καθένας από αυτούς είναι ο Δρόμος του Θεού που συνδέει αυτό τον κόσμο με τα ουράνια βασίλεια, και το Λάβαρο της Αλήθειας Του για τον καθένα στα βασίλεια της γης και του ουρανού. Αυτοί είναι οι Φανερώσεις του Θεού ανάμεσα στους ανθρώπους, οι αποδείξεις της Αλήθειας Του και τα σημάδια της δόξας Του.»²⁰

1. Έχοντας στον νου το παραπάνω απόσπασμα, απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - α. Είναι δυνατόν να γνωρίσουμε τον Θεό κατευθείαν; _____
 - β. Πώς, λοιπόν, μπορούμε να γνωρίσουμε τον Θεό;

 - γ. Μπορείτε να ονομάσετε μερικούς από τους Αυγερινούς της θείας καθοδήγησης;

 - δ. Ποιανού το κάλεσμα έχουν ακούσει εκείνοι που έχουν ακούσει τις Φανερώσεις του Θεού;

 - ε. Ποιον αποστρεφόμαστε όταν αγνοούμε το κάλεσμα των Φανερώσεων του Θεού;

2. Συμπληρώστε τις ακόλουθες προτάσεις:
 - α. Η πύλη της επίγνωσης του Πανάρχαιου Όντος ήταν και θα συνεχίσει να είναι για πάντα _____.
 - β. Καμιά ανθρώπινη αντίληψη δεν θα αποκτήσει ποτέ πρόσβαση _____.
 - γ. Ο Θεός έστειλε τις Φανερώσεις Του σαν ένα δείγμα του _____ και σαν απόδειξη της _____.
 - δ. Η επίγνωση των Φανερώσεων του Θεού ταυτίζεται με _____.
 - ε. Όποιος Τους αναγνωρίζει έχει _____.

στ. Οποιος ακούει το κάλεσμά Τους έχει _____.

ζ. Ο καθένας από Αυτούς είναι ο Δρόμος του Θεού που _____

_____.

3. Ποια από τα ακόλουθα είναι σωστά;

Μπορούμε να αναπτυχθούμε πνευματικά μέσα από τις προσπάθειές μας και μόνο.

Ο Θεός μας έχει δώσει έναν νου και αυτός επαρκεί για την πρόοδό μας.

Θα προοδεύσουμε πνευματικά αν αναγνωρίσουμε τη Φανέρωση του Θεού και δε θα χρειαστεί να καταβάλουμε περισσότερη προσπάθεια.

Θα προοδεύσουμε πνευματικά αν αναγνωρίσουμε τη Φανέρωση του Θεού και αν καταβάλουμε προσπάθεια να ζούμε σύμφωνα με τις διδασκαλίες Του.

Μπορούμε να γνωρίσουμε τον Θεό κατευθείαν.

Το ανθρώπινο ον μπορεί να γίνει ακριβώς σαν τον Θεό.

Ο Θεός είναι υπεράνω κάθε ανθρώπινης αντίληψης.

Όταν ακούμε τα λόγια μιας Φανέρωσης του Θεού, ακούμε τη Φωνή του Θεού.

ΜΕΡΟΣ 16^ο

Ο Μπαχαολλά δηλώνει:

«Οι Προφύτες και οι Αγγελιοφόροι του Θεού έχουν σταλεί με μοναδικό σκοπό να καθοδηγήσουν την ανθρωπότητα στο ευθύ Μονοπάτι της Αλήθειας. Ο βασικός σκοπός της αποκάλυψής τους ήταν να εκπαιδεύσουν όλους τους ανθρώπους για να μπορέσουν την ώρα του θανάτου να ανέλθουν, με υπέρτατη αγνότητα και αγιότητα και με απόλυτη αποδέσμευση, στον θρόνο του Υψίστου.»²¹

Και σε άλλο κείμενο λέει:

«Ο άνθρωπος είναι το υπέρτατο Περίαπτον. Η έλλειψη κατάλληλης εκπαίδευσης, όμως, του έχει στερήσει αυτό που κατέχει έμφυτα. Μέσω μιας λέξης προερχόμενης από το στόμα του Θεού του δόθηκε ζωή· με μια λέξη επιπλέον οδηγήθηκε στην αναγνώριση της Πηγής της εκπαίδευσής

του. Με μια ακόμη λέξη διαφυλάχθηκαν η στάθμη και ο προορισμός του. Η Μεγάλη Ύπαρξη λέγει: Θεωρήστε τον άνθρωπο σαν ένα ορυχείο πλούσιο σε πετράδια ανεκτίμητης αξίας. Μόνο η εκπαίδευση μπορεί να είναι η αιτία να αποκαλυφτούν οι θησαυροί του και κάνει ικανή την ανθρωπότητα να ωφεληθεί απ' αυτούς. Αν οποιοσδήποτε άνθρωπος αναλογιστεί εκείνο που έχουν αποκαλύψει τα Ιερά Κείμενα που έχουν σταλεί από τον ουρανό της άγιας Θέλησης του Θεού, θα αναγνωρίσει αμέσως ότι ο σκοπός τους είναι να θεωρηθούν όλοι οι άνθρωποι μια ψυχή, έτσι ώστε η σφραγίδα που φέρει τα λόγια “Η Βασιλεία θα είναι του Θεού” να εντυπωθεί σε κάθε καρδιά και το φως της Θείας γενναιοδωρίας, της χάρις και του ελέους να περιβάλλει όλη την ανθρωπότητα.»²²

1. Για ποιο σκοπό έχουν σταλεί οι Προφήτες και οι Αγγελιαφόροι του Θεού;

2. Ποιος είναι ο σκοπός στον οποίο βασίζεται η αποκάλυψή τους;

3. Τι σημαίνει η λέξη «περίαπτον»;

4. Ποια είναι η συνέπεια από την έλλειψη σωστής εκπαίδευσης;

5. Τι μπορεί να προκαλέσει μια σωστή εκπαίδευση;

6. Ποια είναι η Πηγή της εκπαίδευσής μας;

7. Ποιο είναι το πεπρωμένο μας;

8. Ποια είναι μερικά από τα πετράδια που αποκαλύπτει η εκπαίδευση;

-
-
9. Τι αναγνωρίζουμε αμέσως όταν διαλογιζόμαστε πάνω στις Άγιες Γραφές;

ΜΕΡΟΣ 17^ο

Ο Μπαχαλλά δηλώνει:

«Με ρώτησες επίσης σχετικά με την κατάσταση της ψυχής μετά τον αποχωρισμό της από το σώμα. Γνώριζε αληθινά, ότι αν η ψυχή του ανθρώπου έχει βαδίσει στους δρόμους του Θεού, θα επιστρέψει σίγουρα και θα αγκαλιάσει τη δόξα του Αγαπημένου. Μα τη δικαιοσύνη του Θεού! Θα φτάσει σε μια τέτοια στάθμη που καμιά πένα δεν μπορεί να αναπαραστήσει ούτε γλώσσα να περιγράψει. Η ψυχή που παρέμεινε πιστή στην Υπόθεση του Θεού και υπήρξε ακλόνητα σταθερή στο Μονοπάτι Του, θα κατέχει μετά την ανάληψή της τέτοια δύναμη, ώστε όλοι οι κόσμοι που έχει δημιουργήσει ο Παντοδύναμος να μπορούν να ωφεληθούν απ' αυτήν.»²³

1. Συμπληρώστε τις ακόλουθες προτάσεις:

α. αν μια ψυχή έχει βαδίσει στους δρόμους του Θεού, θα _____

σίγουρα και θα _____ .

β. Θα φτάσει σε μια τέτοια στάθμη που _____

γ. Η ψυχή που παρέμεινε _____ στην _____ και _____

ακλόνητα _____ στο _____, θα κατέχει _____

τέτοια _____ ώστε όλοι οι κόσμοι που έχει _____

να μπορούν να _____ .

ΜΕΡΟΣ 18^ο

Ο Μπαχαολλά μας λέει:

«Ευλογημένη η ψυχή, που κατά την ώρα του αποχωρισμού της από το σώμα, είναι εξαγνισμένη από τις μάταιες φαντασιώσεις των λαών του κόσμου. Μια τέτοια ψυχή ζει και κινείται σύμφωνα με τη Βούληση του Δημιουργού της και εισέρχεται στον ύψιστο Παράδεισο. Οι Παρθένες του Ουρανού, κάτοικοι των πλέον μεγαλόπρεπων ανακτόρων θα περιστρέφονται γύρω της και οι Προφήτες του Θεού και οι Εκλεκτοί Του θα επιζητούν τη συντροφιά της. Μ' αυτούς θα συνομιλεί ελεύθερα η ψυχή εκείνη και θα τους εξιστορεί τα όσα υποχρεώθηκε να υπομείνει στο μονοπάτι του Θεού, του Κυρίου όλων των κόσμων.»²⁴

«Θα πρέπει να συγχωρεί τον αμαρτωλό και να μην περιφρονεί ποτέ τη χαμηλή του στάθμη, διότι κανείς δε γνωρίζει ποιο θα είναι το δικό του τέλος. Πόσο συχνά έχει φτάσει ένας αμαρτωλός την ώρα του θανάτου στην ουσία της πίστης και πίνοντας το αθάνατο ποτό, πέταξε προς το Ουράνιο Πλήθος! Και πόσο συχνά έχει αλλάξει ένας αφοσιωμένος πιστός, την ώρα της ανάληψης της ψυχής του, τόσο που να πέσει στο πυρ το εξώτερο!»²⁵

1. Σε ποια κατάσταση θα πρέπει να είναι η ψυχή όταν αποχωρίζεται το σώμα μας;

2. Ποιες είναι μερικές μάταιες φαντασιώσεις;

3. Σε ποια κατάσταση θα ζει και θα κινείται μετά τον θάνατο μια ψυχή που είναι εξαγνισμένη από μάταιες φαντασιώσεις;

4. Ποιοι θα συντροφεύουν μια τέτοια ψυχή;

5. Θα μπορεί μια τέτοια ψυχή να συνομιλεί με τους Προφήτες του Θεού και τους εκλεκτούς Του;

6. Γνωρίζουμε από πριν πώς και πότε θα τελειώσει η γήινη ζωή μας;

7. Τι μπορούμε να κάνουμε τώρα για να πετύχουμε την αιώνια ζωή που έχει προοριστεί για μας;

ΜΕΡΟΣ 19^ο

Ο Αμπντολ-Μπαχά εξηγεί:

«Καθώς το πνεύμα του ανθρώπου ζει παντοτινά αφότου αποβάλει αυτή τη στοιχειώδη μορφή, είναι, όπως όλα τα υπάρχοντα πράγματα, αναμφίβολα ικανό να προοδεύσει, και συνεπώς μπορεί κανείς να προσεύχεται για μια ψυχή που έχει φύγει να προοδεύσει, να συγχωρεθεί, ή να γίνει αποδέκτης θείων ευνοιών, ευεργεσιών και χάρις. Γι' αυτό και στις προσευχές του Μπαχασλλά, ζητείται θερμά η άφεση και η συγχώρηση του Θεού για εκείνους που έχουν ανέλθει στον επόμενο κόσμο. Επιπλέον, όπως ακριβώς οι άνθρωποι έχουν την ανάγκη του Θεού σ' αυτό τον κόσμο, έτσι επίσης έχουν την ανάγκη Του και στον επόμενο. Τα πλάσματα έχουν πάντα ανάγκη και ο Θεός είναι πάντα εντελώς ανεξάρτητος από αυτούς, είτε σ' αυτό τον κόσμο είτε στον επόμενο κόσμο.»26

Γιατί θα πρέπει να προσευχόμαστε για τις ψυχές όσων έχουν φύγει;

ΜΕΡΟΣ 20^ο

Ο Αμπντολ-Μπαχά γράφει:

«Όταν η ανθρώπινη ψυχή υψώνεται πέρα από αυτόν τον παροδικό σωρό σκόνης και ανεβαίνει στον κόσμο του Θεού, τότε τα πέπλα θα πέσουν και οι αλήθειες θα βγουν στο φως και όλα τα πράγματα που ήταν πριν άγνωστα θα φανερωθούν και οι κρυφές αλήθειες θα κατανοηθούν. Σκεφτείτε πώς ένα ον, στον κόσμο της μήτρας, ήταν κουφό στα αφτιά, τυφλό στα μάτια και βουβό στη γλώσσα. Πώς στερείτο κάθε αντίληψης. Αλλά μόλις, πέρασε από εκείνο τον κόσμο του σκότους στον κόσμο του φωτός, τότε τα μάτια του είδαν, τα αφτιά του άκουσαν, η γλώσσα του

μίλησε. Με τον ίδιο τρόπο, μόλις σπεύσει μακριά από αυτό το θνητό μέρος στη Βασιλεία του Θεού, τότε θα γεννηθεί μέσα στο πνεύμα. Τότε τα μάτια της αντίληψής του θα ανοίξουν, τα αφτιά της ψυχής του θα ακούσουν και όλες οι αλήθειες που αγνοούσε πριν θα γίνουν ολοφάνερες και ξεκάθαρες.»27

1. Συμπληρώστε τα παρακάτω κενά:

α. Όταν η ανθρώπινη ψυχή εγκαταλείπει αυτόν τον κόσμο, τότε

___ τα πέπλα _____,

___ και οι αλήθειες _____,

___ και όλα τα πράγματα που ήταν πριν άγνωστα _____

___ και οι κρυφές αλήθειες _____.

β. Στον κόσμο της _____ ήμασταν κουφοί _____, τυφλοί _____ και βουβοί _____.

γ. Όταν γεννηθήκαμε σ' αυτόν τον κόσμο, τότε τα μάτια μας _____, τα αφτιά μας _____ και η γλώσσα μας _____.

δ. Με τον ίδιο τρόπο, όταν περάσουμε στη Βασιλεία του Θεού, θα γεννηθούμε _____.

ε. Τότε τα μάτια της _____ θα _____, τα αφτιά της _____ θα _____ και όλες οι _____ που αγνοούσαμε πριν θα _____ και _____.

2. Αποφασίστε αν οι ακόλουθες δηλώσεις είναι σωστές:

___ Όταν είμαστε στον κόσμο της μήτρας, γνωρίζουμε γι' αυτόν τον κόσμο.

___ Η κατάσταση μας μετά τον θάνατο είναι μια αλήθεια κρυφή σε μας σ' αυτή τη ζωή.

___ Εντελώς καινούργιοι ορίζοντες θα ανοίξουν μπροστά μας μετά τον θάνατο.

___ Όταν πεθάνουμε, θα επιστρέψουμε σ' αυτό τον κόσμο για να ξαναγεννηθούμε.

ΜΕΡΟΣ 21^ο

Ο Μπαχαολλά δηλώνει:

«Και τώρα σχετικά με την ερώτησή σου, αν οι ανθρώπινες ψυχές συνεχίζουν να συναισθάνονται η μία την άλλη μετά τον αποχωρισμό τους από το σώμα. Γνώριζε ότι οι ψυχές των ανθρώπων του Μπαχά που έχουν εισέλθει και εγκατασταθεί στην Πορφυρή Κιβωτό, θα συναναστρέφονται και θα επικοινωνούν στενά η μία με την άλλη και θα σχετίζονται τόσο στενά στη ζωή τους, στις φιλοδοξίες τους στους στόχους και στις προσπάθειές τους, σαν να είναι μία ψυχή. Αυτές είναι πραγματικά εκείνες που είναι διαφωτισμένες, που είναι διορατικές και που είναι προικισμένες με κατανόηση. Έτσι έχει οριστεί απ' Αυτόν ο Οποίος είναι ο Παντογνώστης, ο Πάνσοφος.

«Οι άνθρωποι του Μπαχά που είναι οι κάτοικοι της Κιβωτού του Θεού γνωρίζουν όλοι, ανεξαιρέτως, ο ένας τη θέση και την κατάσταση του άλλου και είναι ενωμένοι με δεσμούς εγκαρδιότητας και αδελφοσύνης. Μια τέτοια κατάσταση όμως, πρέπει να εξαρτάται από την πίστη τους και τη συμπεριφορά τους. Αυτοί που ανήκουν στον ίδιο βαθμό και στην ίδια στάθμη γνωρίζουν πλήρως ο ένας την ικανότητα, τον χαρακτήρα, τα επιτεύγματα και τις αρετές του άλλου. Αυτοί όμως που ανήκουν σε κατώτερο βαθμό είναι ανίκανοι να αντιληφθούν επαρκώς τη στάθμη ή να εκτιμήσουν τις αρετές εκείνων που κατατάσσονται πάνω απ' αυτούς. Ο καθένας θα λάβει το μερίδιό του από τον Κύριό σου. Ευλογημένος ο άνθρωπος που έχει στρέψει το πρόσωπό του προς τον Θεό και έχει πορευθεί σταθερά στην αγάπη Του, μέχρις ότου η ψυχή του πετάξει προς τον Θεό, τον Υπέρτατο Κύριο των πάντων, τον Πανίσχυρο, τον Πάντοτε Συγχωρούντα, τον Παντελεήμονα.»²⁸

1. Στον επόμενο κόσμο θα αναγνωρίσουμε ανθρώπους που γνωρίζαμε σ' αυτόν τον κόσμο; _____
2. Πόσο στενή θα είναι η σχέση μεταξύ των ψυχών στον επόμενο κόσμο; _____
3. Από τι θα εξαρτώνται οι διαφορές και οι διακρίσεις ανάμεσα στις ψυχές στον επόμενο κόσμο; _____
4. Θα στερηθεί κανείς τη χάρη του Θεού; _____

ΜΕΡΟΣ 22°

Ο Μπαχαολλά μας προτρέπει:

«Ω υπηρέτες Μου! Μη θλίβεστε αν αυτές τις ημέρες και σ' αυτή τη γήινη σφαίρα, πράγματα αντίθετα στις επιθυμίες σας έχουν οριστεί και φανερωθεί από τον Θεό, διότι ημέρες μακάριας χαράς, ουράνιας απόλαυσης, σας περιμένουν με βεβαιότητα. Κόσμοι άγιοι και πνευματικά ένδοξοι θα αποκαλυφθούν μπροστά στα μάτια σας. Έχετε προοριστεί από Αυτόν, σ' αυτόν τον κόσμο και στον επόμενο να γίνετε κοινωνοί των αγαθών τους, να λάβετε μέρος στις χαρές τους και να αποκτήσετε ένα μερίδιο από την ενισχυτική τους χάρη. Στο κάθε ένα από αυτά θα φτάσετε χωρίς αμφιβολία.»²⁹

1. Αποφασίστε ποια από τα ακόλουθα είναι σωστά:

Θα πρέπει να είμαστε γεμάτοι θλίψη όταν τα πράγματα δεν είναι όπως θέλουμε να είναι.

Τα πάντα, είτε καλά είτε άσχημα, είναι προκαθορισμένα από τον Θεό.

Μας περιμένουν όλους μέρες μακάριας χαράς.

Είναι βέβαιο ότι θα δούμε κόσμους που είναι άγιοι και πνευματικά ένδοξοι.

Είναι το πεπρωμένο μας να γίνουμε κοινωνοί των αγαθών των κόσμων που είναι άγιοι και πνευματικά ένδοξοι, τόσο σ' αυτή τη ζωή όσο και στην επόμενη ζωή.

2. Γιατί δε θα πρέπει να είμαστε γεμάτοι θλίψη όταν μας συμβαίνουν πράγματα αντίθετα με τις επιθυμίες μας;

3. Τι υπόσχεση μας δίνει ο Μπαχαολλά σ' αυτό κείμενο;

ΜΕΡΟΣ 23^ο

Σε αυτή την ενότητα συλλογιστήκατε τη σημασία της ανθρώπινης ζωής. Μάθατε πολλά για τη φύση της ψυχής, τον σκοπό της ζωής σ' αυτόν τον κόσμο, το πόσο επιτακτικό είναι ν' αναπτύσσουμε πνευματικές ιδιότητες και την υπόσχεση που μας έχει δοθεί για μια αιώνια ζωή, ένδοξη και γεμάτη χαρά. Στη δεύτερη ενότητα του βιβλίου, μιλήσαμε για έναν διπλό σκοπό – να επιδιώκουμε τη δική μας πνευματική και διανοητική ανάπτυξη και να συμβάλλουμε στη μεταμόρφωση της κοινωνίας. Εδώ σας δίνεται η ευκαιρία να επιστρέψετε σ' εκείνη την έννοια και να σκεφτείτε τη σπουδαιότητα του να ασχοληθείτε και με τις δύο απόψεις αυτού του σκοπού, υπό το φως της ενόρασης που έχετε αποκτήσει σχετικά με την πρόοδο της ψυχής. Οι στοχασμοί σας μπορεί να βοηθηθούν από μια συζήτηση πάνω στα παρακάτω θέματα στην ομάδα σας.

- 1. Ανάπτυξη πνευματικών ιδιοτήτων*
- 2. Υπακοή στους νόμους του Θεού*
- 3. Συνεισφορά στην ευημερία της ανθρώπινης φυλής*
- 4. Προχωρώντας στο μονοπάτι της υπηρεσίας*

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Από μία ομιλία που δόθηκε στις 10 Νοεμβρίου 1911, δημοσιευμένη στο *Ομιλίες στο Παρίσι: Ομιλίες που δόθηκαν από τον Αμπντολ-Μπαχά το 1911* (εκδόσεις: Αηδόνη 1995) αρ. 29.12-13.
2. Από μία επιστολή με ημερομηνία 1 Απριλίου 1946 γραμμένη εκ μέρους του Σόγκι Εφέντι, δημοσιευμένη στο *Lights of Guidance: A Bahá'í Reference File* (New Delhi: Bahá'í Publishing Trust, 1988, 2010 printing), no. 1820, p. 537.
3. Από μία επιστολή με ημερομηνία 28 Ιουλίου 2016 γραμμένη εκ μέρους του Παγκόσμιου Οίκου Δικαιοσύνης.
4. Αμπντολ-Μπαχά στο *Μερικές Απαντημένες Ερωτήσεις*, αρ. 66.3.
5. Αυτόθι, 38.5.
6. Από μία ομιλία που δόθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1911, δημοσιευμένη στο *Ομιλίες στο Παρίσι: Ομιλίες που δόθηκαν από τον Αμπντολ-Μπαχά το 1911* (εκδόσεις: Αηδόνη), αρ. 28.16.
7. Από μία επιστολή με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου 1937 γραμμένη εκ μέρους του Σόγκι Εφέντι, δημοσιευμένη στο *Lights of Guidance: A Bahá'í Reference File* (New Delhi: Bahá'í Publishing Trust, 1988, 2010 printing), no. 680, p. 204.
8. Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά, (εκδόσεις Αηδόνη), LXXXII, παρ. 8.
9. Αμπντολ-Μπαχά στο *Μερικές Απαντημένες Ερωτήσεις*, αρ. 61-2.
10. Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά, LXXX, παρ. 2.
11. Αυτόθι, LXXXI, παρ. 1.
12. Αυτόθι, CLXV, παρ. 1-3.
13. Μπαχαολλά, *Απόκρυφα Λόγια*, Αραβικά αρ. 32.
14. Από μία ομιλία που δόθηκε στις 6 Ιουλίου 1912, δημοσιευμένη στο *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912* (Wilmette: Bahá'í Publishing, 2012), pp. 315-16. (authorized translation)
15. *Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά*, V, παρ. 4.
16. Αυτόθι, LXXXII, παρ. 1.
17. Αυτόθι, CLIII, παρ. 6.
18. Αυτόθι, XXVII, παρ. 2.
19. Αυτόθι, XXVII, παρ. 3.
20. Αυτόθι, XXI, παρ. 1.
21. Αυτόθι., LXXXI, παρ. 1.
22. Αυτόθι, CXXII, παρ. 1.
23. Αυτόθι, LXXXII, παρ. 7.
24. Ibid., LXXXI, παρ. 1.
25. Ibid., CXXV, παρ. 3.
26. Αμπντολ-Μπαχά στο *Μερικές Απαντημένες Ερωτήσεις*, αρ. 62.3.
27. *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá* (Wilmette: Bahá'í Publishing, 2010, 2015 printing), no. 149.3-4.
28. Ανθολογία από τις Γραφές του Μπαχαολλά, LXXXVI, παρ. 1-2.
29. Αυτόθι, CLIII, παρ. 9.